

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

VOL. LI

Grudis - December 26, 1966

Nr. 139

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJA ERA EUROPOJE?

PASKUTINIS NATO TARYBOS POSĖDIS PARYŽIUJE PRAEJO TOKIOJE TAIKIOJE ATMOSFEROJE, JOG ATRODĖ, KAD JO DALYVIAI VISAI UŽMIRŠO TOS KARINĖS SĄJUNGOS TIKSLĄ — APSIGYNYMĄ NUO SOVIETŲ. — BRANDTAS PAS DE GAULLE.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praeitą savaitę NATO taryba paskutinį kartą posėdžiavo Paryžiuje. Kaip žinia, de Gaulle išsakė iš savo teritorijos išsinešdinti NATO karinės organizacijos institucijom. NATO vyr. karinė vadovybė dėl to persikelia į vieną pietinės Belgijos kaimą, o politinė tos pačios sąjungos vadovybė sau patalpą rado netoli Briuselio aerodromo.

Atsisveikinimas su Paryžiumi buvo labai taikingas. NATO ministrai, dalyvaudant ir jų prancūzų kolegai, nes de Gaulle nori ir toliau dalyvauti politinėje NATO vadovybėje, priėmė rezoliuciją, kuria pasisakoma "už panaikinimą barjerų laisvėsiam ir draugiškesniam santykiavimui tarp skirtingų ekonominių ir socialinių sistemų kraštų", o be to pasižadama "toliau tęsti pastangas užtikrinti geresnius santykius su Sovietų Sąjunga ir Rytų Europos valstybėmis politinėje, ūkinėje, socialinėje, mokslo ir kultūros srityse".

Toks dokumentas, anot Time, galėtų susilaukti ir paties de Gaulle pritarimo, tačiau susirinkimo dėmesys šį kartą buvo skirtas ne jam, o naujam Vokietijos užsienio reikalų ministrui Brandt'ui. Jau prieš tai naujas Vakarų Vokietijos kancleris Kurt Kiesingeris savo deklaracijoje pareiškė sieksias gerų santykių ir su Prancūzija ir su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis, pasiūlė draugiškumą Lenkijai, pabrėžė norą geresniam susipratimui su Sovietų Sąjunga ir atsisakė 1937 m. Hitlerio pretenzijų į Čekoslovakijos sudėtį dalį. "Praeityje Vokietija buvo tiltas tarp Vakarų ir Rytų Europos, mes būtumėm linkę vėl tą vaidmenį atlikti" -- aiškino Kiesingeris.

Jo koalicinės vyriausybės užsienio reikalų ministeris Brandtas Paryžiuje pareiškė:

"Mes esame už nuolatinę taikos politiką, kuria būtų nuslopinti politiniai įtempimai ir sustabdytos ginklavimo lenktynės... Mes neatsisakome siekti Vokietijos sujungimo, tačiau to siekdami mes neprieštaruome nė vienam nuošir-

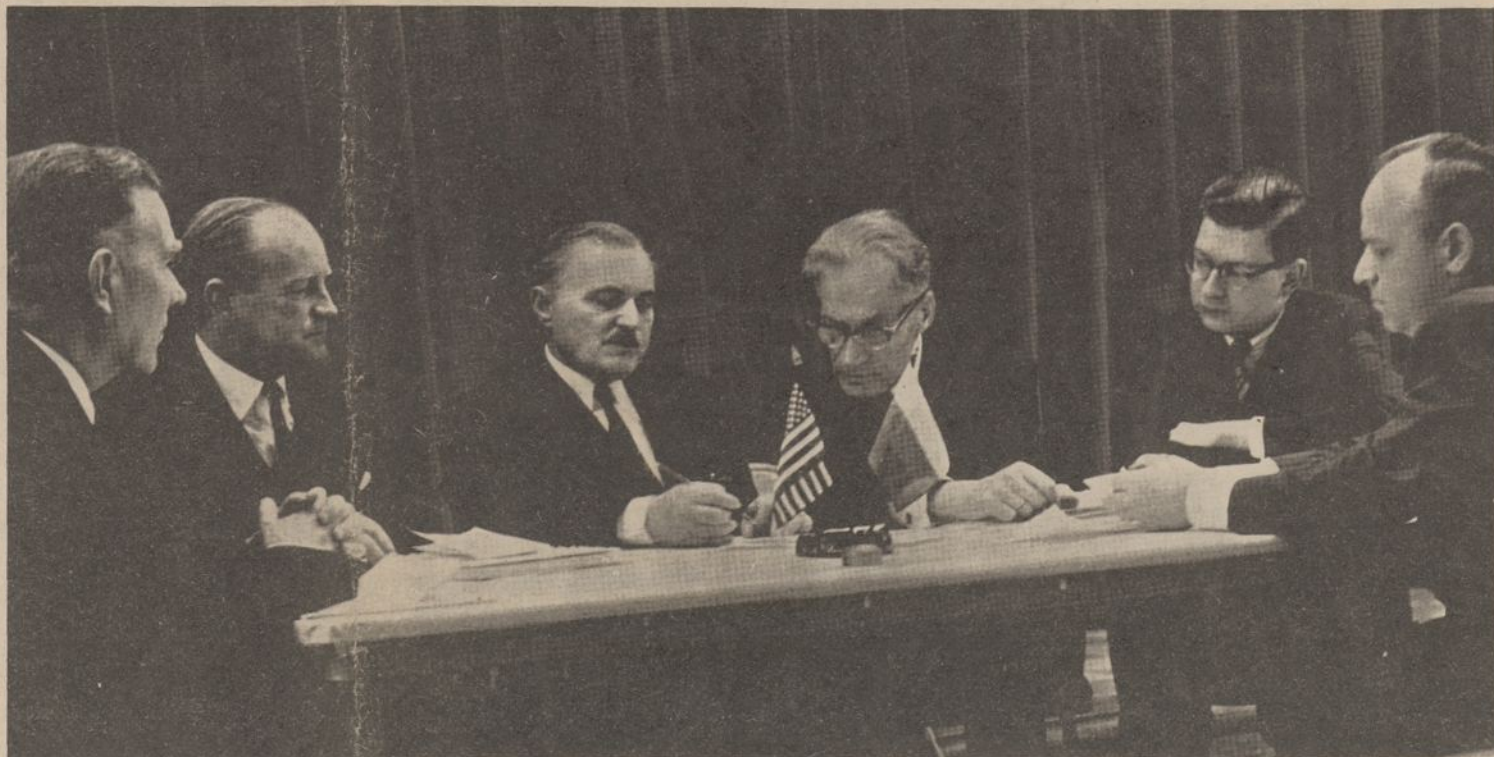
džiam bandymui įtampą sumažinti.

Šį pareiškimą NATO ministrai išklaušė ty-lėdami, tačiau kai Brandtas pabaigė, Prancūzijos užsienio reikalų ministris Couve de Murville demonstratyviai atsistojo ir... atsisėdo trimis kėdėmis toliau į kairę... šalia Brandto. Šitaip šaltas prancūzas pasveikino vokiečių, pasakius gerą kalbą. Britanijos užsienio reikalų ministris Brown iš kito stalo galo atsiuntė raštelį: "Tai buvo vien iškiliausių kalbų, jei taip galiu pasakyti!"

Valandos pasitarimas tarp de Gaulle ir Brandto buvęs, anot prancūzų, "tres cordial" -- labai širdingas. Vokiečiai pareiškė, kad nauja vyriausybė norinti prancūzų - vokiečių draugiškumo sutartį išpildyti "mit konkretem Inhalt" -- su konkrečiu turiniu. Už tat jis siūlęs pirmiausiai išsiaiškinti, kodėl tas paktas iki šiol nebuvo pilnai vykdomas. De Gaulle klausėsi su labai patenkinta mina, tačiau nieko neatsakė.

Bet kai Brandtas paklausė, ar tiesa, kad Kosygino vizito Paryžiuje proga prancūzai buvo pareiškę savo pritarimą sovietų norui pripažinti dabartinį Europos status quo, aukštasis generalas patetiškai atkirto: "Vokietijos sujungimą aš laikau istorijos reikalavimu".

Kartu de Gaulle pa-

VIRŠUJE: Naujoji Vliko valdyba posėdžio metu. Sėdi iš kairės: Pr. Vainauskas, pirm. dr. K. Valiūnas, dr. Br. Nemickas, J. Audėnas, dr. A. Budreckis ir R. Kezys. Nuotrauką trūksta valdybos nario J. Sondas, Vyt. Maželio nuotrauka

reiškė, kad jis, de Gaulle, prašęs Kosygino Brandtą priimti galimai nuoširdžiau, jei tas sugalvotų apsilankyti Maskvoje.

Nepaisant visų tų kalbų, NATO yra karinė sąjunga prieš sovietų grėsmę, o tie ateinančių metų karo reikalų biudžetą padidino 8,2%. Čia reikia atsiminti, kad daugelis karui skirtų išlaidų sovietų biudžete yra "paslėptos" kitų žinybų išlaidų sąmatose. Už tat ir dabar NATO ministrai nutarė sudaryti iš likusių 14 aktyvių NATO narių Gynimosi planavimo komisiją, iš kurios buvo išskirta dar 7 tautų atstovų pakomisė atominiams reikalams. Toje pakomisėje Vokietija vaidins raktinį vaidmenį. Komiteto tikslas yra parinkti taikinius 7.000 NATO atominiams užtaisams ir rekomenduoti kada ir kaip juos panaudoti, tačiau tie ginklai ir toliau pasilieka JAV nuosavybėje, kuri sau pasilieka sprendi-

NAUJOJI VLIKO VALDYBA VISOMIS JĖGOMIS TĘS LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ

Lapkričio 14 d. įvyko pirmas naujos Vliko valdybos darbo posėdis, kuriame ji taippasiskirstė pareigomis:

Dr. J. K. Valiūnas -- pirmininkas, J. Audėnas -- vicepirmininkas bendriesiems ir informacijos reikalams, dr. B. Nemickas -- vicepirmininkas visuomeniniams reikalams, P. Vainauskas -- narys finansų reikalams, R. Kezys -- sekretorius, dr. A. Budreckis -- narys jaunimo ir nelietuvių spaudos rei-

ma, kada juos iš tikro panaudoti. Tai, žinoma, gali padėti JAV susitariti su sovietais dėl atominių ginklų naudojimo ar nenaudojimo, jų kontrolės ar visiško panaikinimo, tačiau, iš kitos pusės, abi didžiosios atominės galybės pasilieka vienos žiūrėdamos akis į aki. Vakarų Europa slysta iš sąjungos su JAV rėmų, nėra tačiau jokių ženklų, kurie bylotų apie tą eigą Vidurio ir Rytų Europoje.

kalams, J. Sonda -- narys martirologijos studijų koordinacijos reikalams.

Vliko valdyba tame posėdyje priėmė viešą pareiškimą lietuvių visuomenei:

LIETUVIAI !

Lietuvos laisvinimo vairo perėjo į naujas Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdybos rankas reikšmingu mūsų tautai metu -- nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimtmečio išvakarėse.

Lietuvių tautos valia -- ilgas šimtmečius reikšta būti laisva ir nepriklausoma valstybe, pakartotinai paskelbta 1918 m. vasario 16 d. deklaracijoje, vienbalsiai patvirtinta Steigiamojo Seimo, krauju atpirkta nepriklausomybės kovoje, 1941 metų sukilime ir partizanų žygiuose, -- teskatina visus į vieninę darbą Lietuvos laisvės kovoje. Naujoji Vliko valdyba reiškia savo ryžtą visomis jėgomis tęsti Lietuvos laisvės kovą, kol bus atstatyta nepriklausoma demokratinė Lietuvos valstybė. Šio tikslo siekdama ir didžiai vertindama lietuvių visuomenės nuomonę, pageidavimus ir laisvinimo užsimojimus, Vliko valdyba stengsis visuomenės rodomas pastangas derinti ir jungti visas teigiamąsias lietuvių vyresniosios ir jaunesniosios kartos pajėgas į bendrąją Lietuvos laisvinimo darbą.

Didesniam lietuvių tautos laisvės kovos sėkmingumui teks praplėsti mūsų informaciją svetimiesiems, ją pagerinti ir sustiprinti jos teikimą.

Vykdydamas savo uždavinius, Vlikas ryžtasi tinkamai pasiruošti Lietuvos valstybės atstatymo penkiasdešimtmečio sukakčiai.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas Kalėdų ir Naujųjų Metų

proga sveikina visus lietuivius Tėvynėje ir plačiajame pasaulyje. Kalėdų švenčių dvasia tejungia pavergtąjį ir laisvąjį lietuvių didžiajam laisvės kovos žygiui.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

PRIE AKMENĖS IŠKIRTO MIŠKUS

Akmenės gyventojas rašo laišką pačiai Tiesos redakcijai. Sako:

-- Labai pergyvenau, kai prieš keletą metų, grįžęs į savo gimtinę, Akmenę, radau išskirstą didelį šimtametį parką, esantį už kilometro nuo Akmenės. Buvo labai puiki poilsio vieta. Dabar čia auga krūmokšniai. Į pietų pusę nuo Akmenės buvo puikus miškelis, o iš kitos pusės beržynėlis. Jūs taip pat iškirto ir panaudojo kurui.

Tai ne tik žinia buvusiems akmeniškams apie parko ir beržynėlio likimą. Tai ir pavaiždavimas vieno iš "komunizmo statybos" padarinių. Turbūt iš labai toli prieš keletą metų Akmenėn grįžo to laiško rašytojas. Akmenės parkas, greičiausia, bus žuvęs kolektyvizacijos įkarščio metu. Nebūtina jį turėti sunaikinti okupantai, nebūtina rusai. Sunaikinti paskatino "nauji laikai", skatinantieji naikinti "buržuazines atgyvenas" ir "statyti komunizmą"... Dabar ir partinė Tiesa parašo, kad reikia saugot, žiūrėt, tik daugeliu atvejų jau pervėlu.

O ir ne vien griaunamieji nusiteikimai padėjo daug ką sunaikinti. Beržynėlių panaikino kurui. Ne tik beržynėlių, -- ir tvoras, ir paliktuosius tuščius namus... Nes "komunizmas statyti" besukubinant, nebuvo kas malkas kerta. Su kuru ir dabar bėda. Kuro gaut sunku, (ELTA)

"...patikrinkite savo laikrodžius..."

Paskutinės II Pasaulinio karo dienos (17)

'Mums karas baigiasi čia...'

Amerikiečių 2-ji šarvuočių divizija penkiom kolonom veržėsi Elbės ir Berlyno kryptimi. Tankai lyg manevruose ramiai pravažiudavo kaimus ir miestelius seniems teritorialinės armijos kareiviams nesipriešinant. Pagaliau balandžio 11 vakare pulk. Paul Disney pasiuntė pranešimą: "Esame prie Elbės".

Nedidelė lengvųjų šarvuočių grupė pasiekė Magdeburgo priemiestį. Bet tankai turėjo sustoti ne dėl priešų rezistencijos, bet dėl didelio žmonių judėjimo gatvėse. Buvo bandyta paleisti keletą šūvių, kad išsklaidžius minią. Bet tas sukėlė dar didesnį chaosą, moterys alpo, o kiti iš baimės krito žemėn. Vokiečių kareiviai bėgiojo šaudydami kur pakliuvo. Pagaliau tankai prasisiveržė iki aerodromo, kuris buvo jų tikslu. Bet Magdeburgo vokiečių igula buvo nutarusi neatiiduoti lengvai tilto per Elbę. Reikėjo skubėti užimti kitą tiltą prie Schoenebecko, per 10 km. pietuose, tačiau pirm įpasiiekiant, vokiečiai spėjo susprogdinti.

Balandžio 12 padėtis pradėjo sunkėti. Simp-

sono armija jau buvo pasiekusi Elbę, bet nerado niekur tilto persikelti. Daug kas tikėjosi, kad gal pasikartos Remagen tilto istorija, kurio parėmimas iš pagrindų pakeitė sąjungininkų strategiją. Bet šikartą tos laimės nebuvo. Reikėjo kokiui nors būdu perplaukti Elbę ir įsitvirtinti kitame krante, kad vėliau galima būtų pasidaryti tiltą iš laivų. Toks bandymas buvo padarytas prie Westhuesen miestelio. Balandžio 12 d. 8 val. vakaro du bataljonai persikėlė per Elbę nesutikdami didelio pasipriešinimo. Kitą rytmetį prie jų prisijungė tretysis bataljonas ir generolui Simpsonui buvo pranešta: "Mes jau esame kitą pusę".

Pagaliau buvo nedideliame plote įsitvirtinta. Gen. Eisenhoweris, sužinojęs naujieną, tuoj pranešė Bradley klausdamas, ką jis apie tai galvojęs ir kiek atsieis persikėlimas per Elbę ir Berlyno užėmimas?

Ši klausimą jau kelintą dieną sau statė Bradley. Kaip ir Eisenhoweris, jis nelaikė Berlyno svarbiausiuoju tikslu, kurį reiktų dėl prestižo bet kokia kaina užimti. Ei-

senhoweris ir Bradley nerimavo, kad gali pergilai išsiskverbti į sovietams skirtą zoną, iš kurios vėliau reikės pasitraukti. Jie galvojo, kad Berlyno užėmimas galės brangiai atsieiti.

Bradley trumpai atsakė Eisenhoweriui:

-- Aš manau, kad tas mums atsieis 100,000 karių gyvybių. Tai būtų per didelė kaina už prestižą, žinant, kad vėliau mes iš ten turėsime pasitraukti, užleisdami vietą kitiems.

Sprendimas buvo aiškus. Amerikiečių kareivių gyvybė buvo brangesnė už prestižą.

Tuo tarpu, kai 19-tame korpo štabe gen. McLain studijavo situaciją žemėlapyje, įsitikinęs, kad dabar jų divizijoms niekas nebesukliudys veržtis iki Berlyno, vokiečiai parodė nelauktą pasipriešinimą.

Gen. Wencko grupė puolė amerikiečius tokiu smarkumu, kad šiems nebeliko nieko kito, kaip atgal persikelti per Elbę. Jei amerikiečiai būtų išsilaukę, jie būtų turėję laisvą kelią į Berlyną ir būtų galėję pulti nelaukdami įsakymo.

Balandžio 14-15 naktį amerikiečiai vėl bandė persikelti. Buvo pastatytas naujas tiltas. Balandžio 15 rytą 9-tos armijos vadas gen. Simpsonas buvo skubiai iškviestas į Bradley štabą Wiesbadene.

-- Aš jums turiu ką svarbaus pranešti, ko negaliu sakyti per telefoną. Bradley savo pavaduotoją pasitiko aerodrome. Vos tik paspaudus ranką, jis pranešė:

-- Jūs turite sustoti prie Elbės. Jūs nebeturite veržtis Berlyno kryptimi. Aš apgailestauju, Simp, bet toks įsakymas.

-- Iš kokio velnio gavote toki įsakymą? -- paklausė Simpsonas.

-- Iš Ike, -- atsakė

Bradley.

Simpsonas buvo pri-trenktas.

-- Ką aš turėsiu pasakyti savo štabui, savo kareivams, savo kareivams?

Sugrižęs štaban, Simpsonas žinią perdavė armijos korpo vadams, pasakui pats asmeniškai nuvyko prie Elbės, kur gen. Hinds buvo įsitaisęs savo 2-ros šarvuočių divizijos štabą. Pamatęs atvykstant Simpsoną, jis su nerimu ir pagalvojo, kad "seniui" nepatinka, kad jo šarvučiai per lėtai keičiasi į kitą pusę Elbės.

-- Aš manau, generole, kad dabar bus lengviau, -- pasakė jis pasitikdamas Simpsoną. -- Mes turėjome kautis atsitraukdami du kartu. Bet nebuvo panikos ir dabar persikėlimas prie Barby vyksta gerai.

-- Fuiku, -- atsakė Simpsonas. -- Palikite kitoj pusėj grupę žmonių, bet toliau neprogresuokite. Suprantate, mes toliau nebežygiuojame.

Hinds stovėjo pri-trenktas iš nustebimo.

-- Negali būti, sir, tai netiesa. Mes žygiuojame į Berlyną...

Simpsonui sunku buvo paslėpti savo susijaudinimą. Po trumpos tylos, jis pakartojo.

-- Ne, mes nebežygiuosime į Berlyną. Mums karas baigiasi čia.

(Bus daugiau)

Kas bus Paleckio vietoje?

Respublikinis sovietas, kuris paprastai sušaukiamas ateinančių metų plano ir biudžeto tvirtinti gruodžio pabaigoje, šįmet Vilniuje šaukiamas susirinkti sausio 5 d. Iš esmės visai Sov. S-gai 1967 metų planas ir biudžetas jau priimti Maskvoj, kompartijos centro komitete, gruodžio 13 d. Ten jau yra nuostatai ir Lietuvai. Nei vyriausiasis sovietas Maskvoj, nei vilniškis esminių pakeitimų, išskyrus vieną kitą palyginti smulkų papildymą, nebepadarys. Tik, sovietų posėdžių proga, bus viešai pasakyta ke-

IŠ KITOS PUSĖS...

Jei patikėti buvusiam Vliko pirmininkui Vaclovui Sidzikauskui, Vlikas iš paskutinės krizės "išėjo dar labiau suglaudinęs savo gretas ir paryškines savo principingumą". Linkint, kad taip ir būtų, reikia pastebėti, kad dar yra ir kita medalio pusė.

Kodėl kilo paskutinioji krizė? Todėl, kad Vladimirovas atsilankė mažame negausios organizacijos susirinkime! Iš esmės juk nieko blogo, apsilankymas tam žmogui gali išeiti į naudą. Tai kodėl triukšmas? Atvirai kalbant, triukšmas ir susijaudinimas, gali sakyti, net visa audra, nors ir vandens šaukšte, kilo dėl plačiai pasklidusio įtarimo, kad kai kurie veikėjai ieško kontakto su okupantu. Jei to įtarimo nebūtų, Vladimirovo apsilankymas laisvų lietuvių parengime net būtų sveikintinas.

Esama pažintys, kad Lietuvos likimas ateinantiems amžiams yra susijęs su sovietų imperija. Koks joje bus režimas, toks turės būti ir Lietuvoje. Geriausia ko gali tikėtis yra tik tai, kad ateityje Lietuvą tvarkys lietuviai komunistai su galimai mažesne priklausomybe nuo Maskvos.

Tikintį tokį prognozą, Vliką iš viso reiktų likviduoti, nes mūsų parama ir skatinimas lietuviams komunistams eiti tuo keliu tik sukels saugumo organų įtarimą. Juk visai natūralu, kad ir kiekvieno valščiaus viršaitis savaime stengiasi būti galimai mažiau priklausomas nuo apskrities viršininko, jau nekalbant apie viso krašto valdžią. Todėl taip tikinčiųjų patriotinė pareiga būtų visai pasitraukti iš bent kokios krašto 'vadavimo' veiklos. Bet kur tau! Vliuke yra žmonių, kurie tikisi 'iškovoti' Lietuvai didesnę savistovumą 'kontaktuodami' sovietų satelitų ir Albanijos atstovybes Jungtinėse Tautose, visai nenorėdami suprasti, kad apie jų 'žygių' rezultatus Maskva yra painformuojama anksčiau, negu patys mūsų 'veiksniai'!

Štai kur tikroji viso triukšmo priežastis. Logiškai galvojant, anos pažintros atstovai pasilieka 'laisvinimo darbe' arba dėl to, kad nori kaip nors įsitemti sovietams, arba dėl to, kad nėra visai įsitikinę savo pažintros teisingumu ir todėl sėdi ant dviejų kėdžių. Jie nori taip apsidrausti savo ateitį. Kas bebūtų, jie vistiek pasilieka kovos už laisvę vadai.

Savaime aišku, kad toks 'politikavimas' daugeliui ne prie širdies, ypač tiems kurie trokšta laisvo ir žmoniško režimo Lietuvoje. (vm)

letas duomenų iš plano bei biudžeto. Paprastai tai pasakoma taip, kad bendro vaizdo nebūtų matyti, o kas leidžiamama, tai tik "lygties su dviem ar trim nežinomaisiais" pavidalu.

Vilniuje šaukiamam sovietui gali būti pateikta patvirtinti dar ir kitų potvarkių. Vienas iš būdžiamojo statuto papildymas, kuriuo būsianti nustatyta baudžiamoji atšakomybė už nepilnamečio įtraukimą į girtavimą, narkotikų vartojimą ir azartinius lošimus. Taip pat numatoma siūlyti patvirtinti ir naują kultūros paminklų apsaugos įstatymą.

Neviešai spėliojama, bus ar nebus šio susirinkimo proga sprendžiamas Paleckio klausimas. J. Paleckis yra išrinktas maskvinio (vad. tautybių) sovieto pirmininku. Tai postas, kurį sovietiniai propagandistai mėgsta lyginti su senato pirmininko vieta, nors iš tikrųjų savo reikšme ta vieta neturi nė iš tolo tokio panašumo. Pats J. Paleckis yra prasitaręs, kad dėl tų naujų pareigų jam teksią daugiau buvoti Maskvoj. Tad spėliojama,

kad į vilniškio sovieto prezidiumo pirmininkus gali būti ir kas kitas išrinktas. Sovietų istorijoje dar nėra kito tokio atsitikimo, kad respublikinio "prezidento" pareigose kas būtų buvęs išlaikytas taip ilgai, kaip Paleckis (26 metus). Ir kompartijos istorijoje negirdėtas toks atsitikimas, kad respublikinės kompartijos viršūnė kas būtų išsilaukęs taip ilgai, kaip Sniečkus, -- apie 30 metų. (ELTA)

Muziejaus bokšto varpus Kaune prižiūri, tvarko ir jais dažnai koncertuoja muzikas V. Kuprevičius su sūnum Giedrium. Koncertų repertuarą jie turi apie 400 dainų ir, žinoma "tarybinų" melodijų. Dabar rengia automatiniam skambinimui naują dainą. "Spalio garbei" kas šešios valandos bokšto varpai skambinsią B. Dvariono melodiją iš dainos "Kur Nemunas teka" Tai irgi ne lietuvių, o "tarybinė" daina. (ELTA)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

MALE AND FEMALE HELP WANTED

WE HAVE OPENINGS

For Female
MACHINE OPERATORS
On 2nd and 3rd Shifts

OPENING ON ALL SHIFTS

For Men
To Service Machines
Clean Light Work
Includes

ALL FRINGE AND MEDICAL BENEFITS
HEMINWAY & BARTLETT MFG. CO.

Watertown, Conn.

Equal Opportunity Employer

INDIANA GLASS
NEEDS SKILLED WORKERS

- Gatherers
- Finishers And Pressers
- Blockers And Blowers

IMMEDIATE EMPLOYMENT OFFERING EXCELLENT WAGES, FRINGE BENEFITS, AND JOB SECURITY!

Will also train young, willing applicants who have aptitude and the desire to learn a skilled craft. With Indiana Glass you join one of the country's most progressive manufacturing organizations, with excellent prospects for the future. Interested persons can apply in person at Indiana Glass personnel office in Dunkirk. Interviews will be conducted by Charles Gilland, Personnel Director, on Tuesdays and Wednesdays, 8:00 a.m. to 4:00 p.m.

INDIANA GLASS COMPANY
DUNKIRK, INDIANA

Denverio lietuvių kolonijos vaikučiams buvo suruošta kalėdinė eglutė. Nuotraukoje Kalėdų senelis Bruno Zawockis ir eglutės lietuviškais ornamentais papuošusi Irena Bočkienė su vaikučiais: Ričardas ir Audronė Lataičiai, Jenia, Yvonne, Kristina ir Monika Steikūnaitės, Danutė Virketytė, Vytautas ir Dalia Pliuškoniai, Nori Lockwood, Rimas ir Leonas Vaitaičiai, Danguolė ir Darius Bočkai.

Sauliaus Pliuškonio nuotrauka

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

JAUNIMAS IR SPAUDA

Naujųjų Metų angoje malonu matyti kelis leidinius, kad ir ankstyvesnėmis datomis datuotus. Tai Studentų Gairės ir Tėvynės Atgarsiai. Studentų Gairės yra Lietuvos Studentų Sąjungos leidinys, o Tėvynės Atgarsiai -- Chicago Aukštesniosios Lituanistikos mokyklos mokinių žurnalas. Studentai leidžia neįprastą, daugiau biuletenio formos "forumą, kuriame galėtų viešai ir laisvai reikšti savo nuomones". Tėvynės Atgarsiai, tėvų lėšomis leidžiamas žurnalas, savo forma gana pretenzingas, o turiniu -- moksleiviškas.

Ne formoje, o turinyje tų leidinių esmė. Ir nors ši kartą ne daug ką galėtume apie tų leidinių turinį pasakyti, bet reikia sutikti, kad sava kalba ir saviems rašymams pagal savo pajėgumą, lietuviškųjų problemų svarstymas, reikia laikyti labai teigiamu reiškiniu. Ir kiek Tėvynės Atgarsių bendradarbiai pasistengs toje srityje daryti pažangą, tiek ateityje Studentų Gairės laimės naujų talkininkų. Kuo toji grandis bus tvirtesnė, tuo platesnis ir gilesnis bus darbas, užsibrėžtas lietuviškosios studentijos.

Žvelgiant į Studentų Gairių vedamąjį, jauti tą amžiną, studento amžiui įprastą, savarankiškumo pradžią. Gana aiškiai pasisakoma nenoru likti

visą laiką "po mamytės sparnu", t.y., varžytis savo problemas dėsant kitų leidžiamuose laikraščiuose. Kažin, ar tai pavyks išvengti ir kažin ar visiškai atsiribojimas taip jau naudingas. Fimučiausia, studentiją liečią klausimai yra svarbu žinoti ir lietuviškajai visuomenei. Nuo tos visuomenės atsiribojimas negali būti pateisinamas ir noru "sumoderninti"... "iš Lietuvos prieš ketvirtį šimtmečio atgabentą socialinę struktūrą". Kai kur reikia "sumoderninti", naujos dvasios, bet tai neatsiekama atsiribojimas. Be to, rašymas ne vien savo biuletenyje, bet ir plačiau skaitomoje spaudoje, ugdo studento būdą, jo drąsą ir valią atvirai ir viešai reikšti savo nuomonę, žinoma, jei tuo ar kitu klausimu toji nuomonė yra susiformavusi.

Studentija kur kas aktyviau, kur kas drąsiau reikšėsi Nepr. Lietuvos spaudoje. Turėjo ji savo jėgomis leidžiamų leidinių, lygiai kaip buvęs nesidrovima reikštis ir platesnėje spaudoje. Bet -- tai buvo Lietuvoje. O išeivijoje reikia džiaugtis, remti ir skatinti tas mūsų studentijos ir moksleivijos pastangas, kurios daug sunkesnėse sąlygose rodo gerus norus ir iniciatyvą burtis ir veikti lietuviškojo darbo bare.

NAUJŲ METŲ

proga sveikiname Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdybą, Vilties Draugijos valdybą, Dirvos redakciją, Sąjungos skyrių narius, bendraminčius ir geros valios lietuvius, linkėdami kūrybinės dvasios ir gražių laimėjimų ateities darbuose.

Amerikos Lietuvių Tautinės
Sąjungos Rytų Apygardos
Valdyba

Maloniai kviečiame atvykti į

BOSTONO L.S.T. KORP! NEO-LITHUANIA

NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ,

ruošiamą 1966 m. gruodžio mėn. 31 d.,

Tautinės Sąjungos Namuose — 484 East 4th Street,
South Boston, Massachusetts.Vakarienė, šampanas ir pusryčiai puikiai išpuošto salėje, žavi muzika.
ĮEJIMAS 4 DOL.

Staliukai užsakomi ir pinigai užmokami iki gruodžio 24 d. pas fil. Antaną Vilėniškį — 5 Adams St., Dorchester, Mass. Tel. 282-4093.

SKAITYTOJŲ NUOMONĖS IR PASTABOS

Lietuviškos vyskupijos

Prieš kelias savaites pasirodė laikraščiuose atsišaukimas, kviečias lietuvių visuomenę į žygį pas Šventąjį Tėvą. Atsišaukimas tilpo Dirvoje, lapkričio mėn. 16 d. Nr. 123.

Tame atsišaukime ke liamas naujas sumanymas, kuris iki šiol niekur tokia forma nebuvo keltas. Sumanymas liečia lietuviškų vyskupijų steigimo reikalą. Užuominų tuo klausimu pasitaikė ir anksčiau, tik jų įgyvendinimas buvo neįmanomas. Antrasis Vatikano Suvažiavimas tuo klausimu yra priėmęs naujus potvarkius, pagal kuriuos leidžiama atskirai tautybėms turėti savo tautines vyskupijas. Iki to suvažiavimo atskirios tautybės galėjo turėti tik savoparapijas, kurios priklausė vyskupui, kurio teritorijoje jos išsikūrė. Tik kai kurių vienuolių parapijos nebuvo subordinuotos vietos vyskupui. Josturėjo daugiau laisvės tautiniu atžvilgiu.

Išėivijoje parapija gali labai daug padėti, stiprinant išėivijų tautinį atsparumą. Taip pat įgalia ir pagreitinti nutautėjimą. Faimkime kai kurias lietuviškas parapijas šiame krašte. Kiek jose rasim lietuviškumo? Vienas kitas mišias su lietuvišku pamokslu, tai beveik ir viskas. O parapijose mokyklose lietuviškumas visai išnyko.

Lietuviškų parapijų mokyklos tautiniu atžvilgiu nieko nesiskiria nuo valdiškų, o kai kur jose net didesni pavojai nutautėti negu valdiškose. Prel. M. Krupavičius Draugo 268 nr. tuo klausimu rašo: "Iš jų jaunimas išeina visai praradęs savo tautinę samonę ar labai sužalotas, tautiniu požiūriu pusgyvis... Mokykliniam jaunimui nesakomi lietuviški pamokslai, religijos mokoma svetima kalba, maldaknygės leidžiamos tik angliškos, mokytojai ir mokytojos bei kapelionai kalbina mokinius tik angliškai, jų lietuviškus vardus keičia į angliškus, išpažintys leidžiamos tik anglų kalba, apie jų tėvynę ir tėvus labai dažnai kalba mokiniams pažeminančiai ir užgaulingai, jų tėvynės istoriją dėsto iš jos priešų parašytų vadovėlių. Kitose mokyklose net padainuoti lietuviškai draudžia. Išimčių yra, bet,

deja, jos labai ir net per daug bėdnos".

Štai, kaip prelatas vaizduoja parapijinių mokyklų tautinę būklę. Ir visa tai dedasi lietuvių aukomis pastatytose mokyklose. Visos tos negerovės darosi svetimtaučių vyskupų akivaizdoje ir jų palaikomos. Visi parapijų kunigai ir seselės priklauso nuo vyskupo, kurio diocезijoje parapija išsikūrusi. Retas iš jų mažumų tautiniams jausmams yra jautrus. Kunigai ir seselės mažai ką gali padaryti prieš svetimtaučio vyskupo varomą nutautinimo politiką.

Padėtis greit pasikeistų į gerąją pusę, jei lietuviškos parapijos priklaustų nuo lietuvių vyskupo, kuris turėtų pilną tvarkomąją galią. Parapijinės mokyklos taptų tautiniais židiniais, iš kurių išeitų jaunimas ne tik mokąs kalbėti lietuviškai, bet gerai skaityti ir rašyti. Išmokyti Lietuvos istoriją, geografiją. Jaunimui nebereikėtų vargti šeštadieniais liuanistinėse mokyklose. Šeštadieniai jiems būtų laisvi, kaip kitiems mokiniams.

Manau, kad neatsiras lietuvių kurie būtų lietuviškų vyskupijų steigimui priešingi. Kol nebuvo galimybės tautines vyskupijas steigti, galėjome tik aimanuoti. Dabar padėtis pasikeitė. Antras Vatikano Suvažiavimas suteikė tautinėms mažumoms galimybę pačioms savo ne tik religinius, bet ir tautinius reikalus tvarkyti. Ar padėtis pasikeis į gerąją pusę, priklausys nuo pačių lietuvių, nuo tikinčiųjų. Jei visi remsime tautinių lietuviškų vyskupijų steigimą ir energingai imsimės darbo jom steigti, jas turėsime. Vyskupijų steigimas priklauso nuo popiežiaus. Turėkime viltį, kad popiežius lietuvių prašymą išklausys. Nauda iš to būtų didelė ir verta dėlto sukrusti. Ir religiniu atžvilgiu lietuviškos vyskupijos turėtų teigiamos reikšmės.

Pažvelkime truputį į statistiką, kuri rodo, ko galime laukti įkūrus tautines vyskupijas. JAV ir Kanadoje yra virš šimto lietuviškų parapijų. Kituose kontinentuose mažiau. Lietuvių kunigų JAV ir Kanadoje yra 643, Pietų Amerikoje -- 56, Europoje -- 71, Australijoje -- 8. Seselių, lietuvių -- apie 900. Jei visos parapijos, kunigai ir seselės būtų įjungtos ne tik religiniam darbui, bet ir tautiniam jaunimo auklėjimui, lietuvių tautinis išlikimas išeivijoje būtų užtikrintas. Tai būtų lietuvių išeivijos istorijoje toks reikšmingas faktas, kuris pakreiptų lietuvių išeiviją visai nauja linkme. Tą teigiamai pajustų lietuviška knyga, laikraščiai, organizacijos. Kova už Lietuvos laisvę ir tolimesnėje ateityje susilauktų naujų kovotojų.

Teko nugirsti, jog ren-

giamasi sudaryti platų visų pakraipų žmonių komitetą, kuris imtųsi to darbo. Kituose kraštuose, kur yra lietuvių, irgi bus siekiama to tikslo.

Visų lietuvių pareiga remti tas pastangas.
A.G.

Religinė padėtis Lietuvoje

Dirvos 130-tame Nr. tilpo Eltos žinutė "Lietuvoje mažiau krikščionys..."

Sovietinės statistikos duomenis reikia labai atsargiai vertinti. Štai, kad ir toje žinutėje apie Lietuvos gyventojų oficialų religingumą duodamos senkančios smulkmenos: "1958 m. Lietuvoje 81% gimusių vaikų buvo pakrikščityti, 64,8% jungtųjų įvyko katalikų bažnyčiose, 79% laidotuvių buvo su religinėmis apeigomis".

Nežinantis padėties skaitytojas čia gali būti suklaidintas nutylint, kad duodamos skaitlinės liečia tik Lietuvos gyventojų katalikus. Susidaro įspūdis, kad kalbama apie visus Lietuvos gyventojus, t.y. visokių tikybų ir be tikybės. Kad čia duodama statistika apima tik Lietuvos gyventojus katalikus, aiškiai matyti iš smulkmenos "64,8% jungtųjų įvyko katalikų bažnyčiose". Aišku, kad asmenis, vedę pagal civilinę metrikaciją, dar nori sutvirtinti savo sutuoktuves pagal religines dogmas ar tradicijas, tai jie eis į savosios religijos dievnamį -- protestantas eis pas pastorį, protestantų bažnyčia, gudas ar rusas eis pas popą į cerkvę, žydai eis pas rabiną į sinagogą ir t.t.

Jeigu čia duodama statistika apima Lietuvos gyventojus katalikus, tai esminės svarbos yra ir nutylėjimas skaičiaus ar procento, kurį sudaro katalikai visų Lietuvos gyventojų masėje. Sovietinė statistika paprastai religijų nežymi, tad šį nuostimtį galima nustatyti tik apytikriai, pasirėmus ankstyvesniais duomenimis.

1940 m. prieš prasidedant Vokietijai - Sovietų karui, katalikai Lietuvoje sudarė maždaug 84% visų gyventojų.

1958 m. katalikų procentas galėjo būti keliais procentais kritęs (trėmimai į Sibirą, pasitraukimai į vakarus, įjungimas Klaipėdos krašto, imigracija iš rytų, kuri kompensavo žy-

dų išnykimą, ir repatriaciją į Lenkiją).

Tad 1958 m. gal tik apie 82% Lietuvos gyventojų sudarė katalikai ir jeigu 81% gimusių vaikų buvo bažnyčiose pakrikščityti, 79% laidotuvių buvo su religinėmis apeigomis, ir 64,8% jungtųjų įvyko katalikų bažnyčiose, tas rodytų, maždaug, normalų oficialinį religingumą.

1964 m. atitinkami nuostimtiai jau tikrai verti rimto dėmesio. Jeigu ir priimti dėmesin aplinkybes, kurios mažina krašte katalikų gyventojų nuostimtį, vis tik reikia pripažinti, kad per 6 metus oficialius katalikų religingumas yra smarkiai kritęs.

Nesitariant nagrinėti to kritimo priežasčių, reikia pastebėti, kad 1958 m. ištėkėjo lietuvių, kurios buvo gimusios nepriklausomos Lietuvos laikais, visų tėvai buvo mokyti Lietuvos mokyklose, kuriose buvo dėstoma tikyba ir, bendrai, visame krašte vyravo religinės tradicijos.

To nebegalima pasakyti apie Lietuvaites vedusias 1964 m. Dauguma jų jau augusios ir mokyklonėjusios okup. Lietuvoje, kur oficialiai skelbiama Markso - Engelson doktrina -- religija yra tautos nuodai.

Atsiminkime kad komunistinėje santvarkoje, bet kas -- kas nori būti kai-kas, turi eiti pagal valdžios nustatytas gaires. Ten nėra galimybių gyventi iš kapitalo, ir nėra privatinio ūkio žmonių, ar privatinį verslų, kur būtų galima gauti darbo be valdžios malonės. Net ir toks dalykas, kaip buto gavimas, arba jau turimo išlaikymas, vaiko į pagėdaujamą mokyklą priėmimas, stipendijos gavimas, kolektyviniam ūkyje nuosavam naudojimuisi skirtos žemės sklypo išlaikymas, senatvėje pensijos gavimas (kad ir tik 12-kos ar 18 rublių mėnesio), į ligoninę priėmimas gydymui ar operacijai, net arklio ir vežimo paskolinimas nuvežti naujagimį prie krikšto, arba palaidoti numirusį, priklausomai nuo komunistų partijos ir valdžios malonės.

Darvino maždaug prieš 100 metų formuliuotas dėsnius "kas neprisitaiko -- tas neegzistuoja" veikia ir čia. Užtat palyginamai mažiau yra kritęs nuostimtis bažnytiniai laidotuvių, nes mirusiems jau nebėra reikalo tautiškumui, kitiems prie aplinkybių. Pasilikuosieji giminės gali bent teisintis sakydami, kad tai buvo mirusiojo noras.

J.K. Gasis
Philadelphia

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Gruodžio 12-16 dienomis Brooklyn Pratt Institute įvyko Vidos Krištolaitytės, Master of Fine Arts kandidatės, diplominė tapybos paroda, kurioje buvo išstatyti 16 aliejus ir 6 grafikos darbai. Nuotraukoje Vida Krištolaitytė (stovi dešinėje) su svečiais A. Mačiūliu ir J. Juška parodos atidarymo metu.

Ged. Naujokaičio nuotrauka

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

SAPNŲ SKRYNIOŠ PASAKA

Nelė Mazalaitė -- nebe viešnia mūsų literatūroje. Čia ji turi įsigijusi nuosavą namą, kur pastoviai jau per pusketvirtą dešimtmečio šeiminkauja. Tai netrumpas laikelis, per kurį merginai būtų priderėję bent porą kartų pakeisti pavardės galūnę. Bet taip nuo seno įprasta literatūroje, kad moteriškos pavardės tokiais atvejais lengvai nesikaitaloja. Pusmergė ar senelystė, bet knygoje vis mergaitiškai vadinasi, kaip sykį nusistovėjo. Firma, matot.

Turėjau malonios progos vieną vasarą Palangoje susipažinti su ta nediduke žemaitė laibai raitytais plaukais, kai ji dar ką tik buvo pradėjusi keistos tokios prozos kūrinių reikšmės katalikiškoje spaudoje. Bet kadangi man katalikiškuose laikraščiuose vis stigo laimės nors kiek pasižymėti, tai ir pažintis su Nele greit apsilpo, virto kepurine ir, pagaliau, berods, visai nutrūko. Amžiais jos niekur nebemačiau, o ir dabar negaliu, visam žemynui mūsų gyvenamąsias erdves perskyrus.

Bet anais prieškariniais laikais jos raštus protarpiais perskaitydavau. Jie man būdavo savaip įdomūs. Ir Mazalaitės taip jau nepakaltintum, kad ji neturėjo nuosavo stiliaus, savotiškų žodyno ir kalbėjimo manierų. Labai apsilėidau tik po karo, kai nebebuvo laiko viskam skaityti ir kai rašytojos gamybingumas net augo.

Lietuvių Enciklopedijoje, kaip žinoma, apie visus mūsų žymūnus yra šis tas parašyta daug maž teigiamai ir vis labiau iš gražiosios pusės. Ir todėl mano draugas Benediktas Babrauskas (kada jis oficialiai dar nebuvo magistras...) apie Mazalaitės literatūrinę formą tegu ir ne kažinkaip enciklopediškai čia sako: "Pradžioje dominavo fragmentiškumas, buvo atiduota duoklė anuo metu madingam telegraminiam stiliui, užkliudyta ir biblinis stilius, vėliau pereita į ištęstinus, banguojančius sakinius, įvesdama skaitytojus į neįtikinamus pasaulius, vaizduodama svajotinius žmones, Mazalaitė pasirinko savaip įtaigojantį stilių: kartojami sugestytūs žodžiai, sakiniai liejasi lyg banga, nepaisydami sintaksės pilnaties..."

Čia viskas būtų teisybė, ir gal tik viena Babrausko mintis sunkokai patikėtina, kur jis sako, kad rašytoja "pasirinko stilių". Žinoma, galima raštininkui pasirinkti stilių, nusištatyti taip, o ne kitaip rašyti, kankinti save ir skaitytojus dirbtinėmis ar ką nors imituojančiomis manieromis. Bet rimtesnį rašto žmones taip nedaro. Geras ir originalus stilius išauga iš pačios rašančiojo asmenybės, be išankstinio pasirinkimo, vėliau bręsta ir noksta ir normaliai užsimezgęs vaisius, -- glostomas talento saulės, laistomas kantraus darbo praktikos, čiulpiąs sultis iš savo psichikos ir intelekto sąrangos, siūbuojantis supančios aplinkos, gyvenamojo laikotarpio ir kitų rašytojų įtakų vėjose. Šv. Raštas sako, raštų isto-

rija rodo ir daugumas stilistikos autoritetų teigia, kad geriausias rašytojo stilius išsiskristalizuoja tada, kai jis virsta aiškus, paprastas, lengvas. Iš tikrųjų tai juk labai nepainios, labai bendros ir visiškai lengvos kvalifikacijos. Deja, jos sunkiausiai atsiekiamos. Rašytojų sėkmė tame kelyje itin nevienoda. Reti talentai to pasiekia su pirmaisiais kūriniais. Kiti ilgai klaidžioja, manieruojasi, mėgina sekti madas, laužyti laužiasį į originalumą, kol pamažu įsigyja geresnio skonio, nusibrūžina, išsišlifuoja ir atranda savitą stilių, -- drauge aiškų, paprastą ir lengvą. Ir didi nelaimė, kad daugumas to niekada nepasiekia...

Nelė Mazalaitė šiame ieškotinyje ir suradimų kelyje yra vingiavusi daugiau už dažną kitą lietuvių rašytoją. Atrodo, kitaip jai ir negalėjo atsitikti. Nesgi toks plepumas, toks neišpasakytas plepumas tos moteriškos! Teisingai Babrauskas apibūdino gausius jos stiliaus raidos etapus: fragmentinį, telegraminį, biblinį, pagaliau, sintaksės pilnaties nepaisančius "banguojančius sakinius". Čia nieko naujo. Tarpkariniame laikotarpyje, nuo Keturių Vėjų ligi kitų giedresnių dienų ir lietingo Nepriklausomybės santėmio dažnai vykdavo įmantrūs susidūrimai, įėjau ne "revoliucijos", mūsų literatūros ir net žurnalizmo stiliuose.

Mazalaitė tuose bangavimuose gal ir neišsoko kaip išskirtinė pionierė, bet ji buvo uoli ir išbandymų troškusi bendrininkė. Tariant pagal jos manierą, tai buvo mergina, kuri negalėjo ištylėti. Širdis karštai plaka ir daužosi, galvoje spinksi kilnios idėjos, jausmai viesulais šėlsta, norisi apglėbti ne tik Darbėnus ir Vidaus Reikalų Ministerijos raštinę, bet viso pasaulio juozus, netgi visą universitą išgyventi, kas anapus jo. Tai kaip tu ištylėsi, kaip nesigriebi si plunksnos, kaip nesubanguosi!

Stilistikos maištai ir drums-timas lietuvių literatūroje būtų vertinga ir įdomi studijų tema mūsų magistrams ir daktarams. Deja, man toji saldi prabanga, neturint laiko, nei visų šaltinių, dabar neįmanoma. Visa, ką dar mėginu kai kuriose "akimirksnių kronikose" užčiuopti, yra tik palši anų laikotarpių atsiminimai. Laikai pasikeitė, tik kelios apkreivės pušėlės belikę... Daugumas maištininkų ir naujų "srovinių" pradininkų neišsivystė, nutilo, užgeso ar grįžo prie "amžiniųjų" kūrybos formų.

Pirmųjų kelių jos rašto metų Mazalaitės novelių ir legen-

Paulius Jurkus New Yorke įvykusioje dail. Leono Urbono parodoje supažindina svečius su dailininko kūryba.

tiuk "sugestyvumo" ir sumažėtų "stiliaus bangavimas". Tačiau kitų rašytojos knygų pavadinimai yra stilistiškai švarūs ir svarūs, "klasiški", poetiški ir aiškūs -- Karaliaus ugnys, Apversta valtis, Gintariniai vartai, Pilties metas, Saulės takas...

Nelės Mazalaitės Miestelis, arba "Miestelis, kuris buvo mano", prieš tai teisingai laimėjęs Aidų žurnalo literatūros premiją ir Darbininko išleistas 1966 metais, skaitant vėlai naktimis, prie žiburėlio šalia lovos, į mane padvelkė gaivus vėjelio bangavimais. O mes labai vertiname vėją pietinės Kalifornijos pajūrio kalvose: jis yra reta, bet didžiai brangi gamtos dovana, išvalanti padangių žvaigždyną ir lengvinanti atsivimą prie pat žemės.

Gal atleisite mano kiek pagrįstą pesimizmą, jog užsienio lietuvių kalba ir raštija, aiškių kraujo broliams galutinai įsikūrus ir daug kur įsiturtinus, neskaitytų retų išimčių, bendrai paėmus eina skurdyn, anemiškyn ir dažniausia griozdiškyn. Laikraščiai jau užgožti nudrižusios bei subarbarintos kalbos šampų, o taip pat jau kelintą kartą landromatuose sausai pervalomų, bet prieštvaninių ir vis labai susiraukšlėjusių idėjų. Neišskiriu ir savęs: visus smaugia tai pati hydra. Ir jei kada dar užmauroja koks dinosauros, ar Neanderthalio gėdynės žmogėno žiaunomis užgriežia pasipiktinęs tautietis, ar harvardiškai užkaičia makaronus Kremliaus garų viena akimi apakintas kilopas, -- tai tik kiek pavairina atmosferą, bet slinkties daug nepakeičia.

Beveik tas pats ir literatūroje. Sovietinės Lietuvos grožinės kūrybos raštuose, nežinrint besibraunančių rusiško skonio naujadarų, žodynas tebėra turtingas, gramatika švari ir kalba protarpiais itin puošni naujais stilistiniais kvėpavimais, tačiau dvasia ir polėkiai suslėgti okupanto policiniais varžtais. Užsienyje lietuvių kūrėjas, atsi-prašant, laisvas, bet jis įtaigojamas svetimos aplinkos ir neišvengiamai dūsta savo visuomenės kultūrinio, ypač literatūrinio primityvėjimo sausroje. Naujos kūrybinės jėgos retos. Kai kurios jų vien tebesigalinėja su dienos madomis, tebesikankina

Skautams remti komitetas New Yorke, globojęs dail. Leono Urbono parodą. Iš kairės: A. Jonynienė, dail. L. Urbonas, I. Garunkštienė ir A. Prekeris.

PAVYZDŽIO VERTA MOKYKLA

Lietuvių Bendruomenės šeima East St. Louis Ill. nėra gausi. Ir bet koks kultūrinis darbas čia pareikalauja ypatingų pastangų ir suteiktinų jėgų. Tačiau ši apylinkė vis gyva, vis gražiai reiškiasi. Štai ir rudens rengtojo festivalio pelno dalis buvo paskirta pakelti šios LB apylinkės įnašams Lietuvių Fonde pasiunčiant 150,00 dol.

Lietuvių Bendruomenių apylinkių Amerikoje turime visą eilę. Tačiau Lietuvių Fondo gretose jų mažoka. Ar nebūtų kilno ir prasminga visoms LB apylinkėms apie tai pagalvoti ir įsijungti į Lietuvių Fondo pilnateisius narius. Lietuvių Fondas ir yra sukurtas,

kad ateityje tarnautų Lietuvių Bendruomenei įvairiose kultūrinėse srityse.

To paties festivalio proga East St. Louis Lietuvių Mokyklos mokiniai ir mokytojai padarė tikrai gražų pareiškimą -- įstojo į Lietuvių Fondą visai su atskiru įnašu. Ir koks gražus pavyzdėlis. Patys mokiniai sudėję kuklias aukas leisdami savo lietuvišką laikraštėlį "Vaikų Dirvą" ir visas laikraštėlio pajamas su mokyklos vedėju Z. Grybino ir mokytojos Gavelienės stambesnėmis aukomis, iš viso 60 dol. atsuntė Lietuvių Fondui rašydami: "Jaučiame taip pat, kad šis gražus ir jautrus mūsų jaunuolių mostas paragina ir tuos, kurie gerokai atsilikę savo pareigose lietuviškai kultūrai išlaikyti. Norėtume, kad atidarytumėte East St. Louis Lietuvių Mokyklos vardu atskirą sąskaitą". Ši mokykla ryžtasi ir ateityje įvairiomis progomis savo įnašą didinti. Šis pavyzdėlis rodo, kad yra daug galimybių prisidėti prie Lietuvių Fondo idėjų įgyvendinimo. Nors mūsų mokyklos pačios reikalingos paramos, tačiau, antra vertus, yra randami būdai ir didžiuosius darbus paremti. Linkėtina, kad mūsų lietuviškosios mokyklos visos taptų Lietuvių Fondo nariais, tuo pačiu būtų ugdoma jaunų jų tarpe kilnios idėjos ir realūs siekimai. Reikia pasidžiaugti East St. Louis apylinkės darbštumu ir žadama gražia talka, telkiant lėšas Lietuvių Fondui. Apylinkė vadovauja Z. Grybinas.

Jurgis Janušaitis

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. 5 Stars Greese Brand 5th — \$5.39
2. Glenmore Vodka 5th — \$2.98
3. Coeur de France Cordials 5th — \$2.98
4. Import. 3 Stars French Cognac 5th — \$4.75
5. May Wine — Import. 5th — \$0.98

6. Krupnik — Honey punch 5th — \$3.69
7. Import. Scotch Whiskey 5th — \$3.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

ir skaitytojus tebekankina būsima XX amžiaus pabaigos absurdiškais įvaizdžiais ir tokia skurdžia lietuvių kalba, kokios dar nebuvo ir turbūt nebus.

Keista prisipažinti, bet mažas Mazalaitės miestelukas, papaišytas per 180 puslapių, į mane prašneko gana gaiviai, sodriai, labai jaukiai. Tai kažkas "iš paskendusio pasaulio", kurį rašytoja pabudino iš savo ažurolinės skrynios sapnų. Pagaliau, tai joks miestelis, "kuris buvo" Tai tik nesibaigiamų pasakų pyne apie miškus, sodžius, laumes, šykščius amatininkus, tinginius ūkininkaičius, prativirusius bajorus ir, žinoma, visuomet gerus, išmintingus klebonus.

Ir visa tai papasakota taip banguojančiai, čiurlenančiai kalba, vaizdingai ir šiltai, jog tuoj priimana visiem žinomą anekdotą, kaip dvi kūmutės išsėdėjo už bausius nusikaltimus kalėjime aštuonerius metus toje pačioje kameroje. Ir kai abi tą pačią dieną buvo pakeistos, tai išėjusios pro kalėjimo vartus paėjęjo ligi sekančios gatvių sankryžos ir sustojo. Tada viena pakėlė pirštą ir vėl pradėjo: -- O dabar, Monika, paklausyk, ką aš tau dar pasakysiu...

Lietuvių vyrų choro koncertas New Yorke

Reta ir lyg iš dangaus nukritusi buvo mano kelionė į kaimyninį didmiestį, dabar beveik visuotinė vadinama pasaulio sostinė, Rodos, dar taip neseniai, anapus marių, kvietimą dalyvauti literatūros (ar muzikos ir literatūros) vakaruose kartais būdavo net perpildytas saikas. Tad šioj kelionėj mano galvoj narpliojosi klausimai: kodėl monai mūsų takus supainiojo? Ar tikrai mes esam tie patys žmonės? Argi dabar jau visai rimtai mes nenorim susitikti su savais rašytojais ir savų autorių knygom?

Tikra tiesa, savo eiles New Yorke aš skaičiau gal prieš dešimt ar dvylika metų! Maža bėda būtų, jei tik manęs ten nekviestų, betgi labai reti ten būna ir kitų liet. rašytojų pasirodymai. O sala ten didelė, o ir lietuviška dvasia ten dar nėra tobulai išblėsusi...

Kad šį kartą New Yorkan aš nukeliavau -- kalbas mano senas ir brangus draugas Vladas Baltrušaitis ir jo vadovaujamas Lietuvių Vyrų Choras. Labai miela buvo sutikti būrį senų bičiulių, atnaujinti ir vieną kitą jau dulkėm apsinešusių pažintį. Ir beveik sensacinga buvo vėl pajusti tą vidinį nerimą, tą įtemptą susitelkimą prieš "žygį" į rampos šviesom nupliektą sceną! Klausytojai gal nedažnai pagalvoja apie tuos scenos žmonių išgyvenimus, bet gi jie yra nemenka dalis žmogaus pastangų tarnauti gėriui ir grožiui. Rampos ir sofytų žiburiai užgesta, betgi menininko susitikimas su savo klausytojais ar žiūrovais, jeigu tas susitikimas buvo pakilaus lygio, atsiskyrimo valandą nemiršta...

Rūpestingai paruošto ir pakilaus meninio lygio buvo New

STASYS SANTVARAS

Yorko Lietuvių Vyrų Choro dainos ir poezijos vakaras (žinoma, aš to nesakau apie savo "indėlį" to parengimo programon), surengtas š. m. gruodžio 11 d. Franklin K. Lanemokyklos salėje.

Salė erdvi, gana graži ir, kas itin svarbu, ne kurčia, turinti gerą akustiką. Scena plati, aukšta, pakankamai gili, o ir jos apšvietimas iš apačios, viršaus ir priekio, kaip nesunku buvo pastebėti yra gerai prižiūrimas. Choro vyrai iškilmingai apsirengę (visi su smokingais) dirigentas Vl. Baltrušaitis ir solistas J. Vaznelis frakuoti, tad gal nenuostabu, kad aš, nors jų tarpe atrodžiau proletaras, pradėjau jaustis, lyg tas senas kavalerijos žirgas, išgirdęs dūdų orkestro maršą...

Vidinė giedra apsiniaukė, kai įsižinėjau, kad choro vyrai, nors iškilmingi, bet nekasdieniška susitelkę ir net nusiminę -- juk tai buvo jų paskutinis koncertas New Yorke su Vl. Baltrušaičiu, t. y., su tuo tyros dvasios muziku, kurio dėka New Yorko Lietuvių Vyrų Choras per keletą metų išaugo į pajėgų ir lankstų chorinio dainavimo sambūrį. Tą vakarą įeypač jautriai pajuto, o vėliau ir man sakė, kad pakaitalą chormeisteriui Vl. Baltrušaičiui nebus lengva rasti. Vadinasi, koncerto vakarą susidainavusio ir savo tarpe stipriai apsijungusio sambūrio vyrus slėgė, jei netarsim gaudinančio žodžio mirties, tai galimo subyrėjimo pavojus nuojauta. Gal kai kam atrodys, kad aš čia pertempiu stygą, betgi, pasirodo, ir tas

man pačiam buvo staigmena, kad tokių jautrių nusiteikimų dar yra ir New Yorke, kur, kaip dažnokai prasitaria, jau beveik nieko negalima nei sušaukti, nei ko nors išklesnio suorganizuoti.

Vladas Baltrušaitis daugumai tų, kurie baugiom pakrantėm į JAV atkilo iš nepr. Lietuvos, yra gerai pažįstamas, kaip ypačiai ryškaus talento dainininkas ir aktorius Kauno ir Vliniaus valst. operos teatruose. Mažiau kas žino, kad jis Kauno konservatorijoje baigė dvi klases -- dainavimo klasę ir chorvedybos klasę, kuriai vadovavo ilgametis Valst. Operos Teatro chormeisteris velionis komp. Jul. Štarka. Dar Lietuvoj pradėjęs su choralis dirbti, Vl. Baltrušaitis išugdė šį savo talentą ir, kaip šia proga girdėjau, nddien jis yra vienas pačių stipriųjų lietuviško chorinio dainavimo ugdytojų Amerikoje.

Kaip choro dirigentas, jis turi aiškią, tvirtą ir "vaidybinių" judesiu neapkrautą mostą, o, būdamas pats dainininkas, jis moka ir savo choro vyrams parodyti apstą dainavimo meno plonybių. Nenuostabu tad, kad newyorkinis Vl. Baltrušaičio Vyrų Choras taip dailiai ir dainiai dainuoja. Gal suprantama ir tai, kad ne tik choro vyrai, bet ir akylesnė to miesto lietuvių visuomenės dalis skaudžiai pajuto, ką jie Vl. Baltrušaičio asmeny praranda.

Įsidėmėtinas, nestumtinas užmarštin ir tas faktas, kad prieš keliolika metų tas pats Vl. Baltrušaitis vadovavo Chicago Lietuvių vyrų chorui, išugdė jį iki tokio meninio pajėgumo, kad jau buvo galima statyti G. Ver-

Po sėkmingai pavykusio koncerto gruodžio 11 d. New Yorke, poetas Stasys Santvaras, pianistė Aldona Kepalaitė, sol. Jonas Vaznelis ir muz. Vladas Baltrušaitis.

R. Kisieliaus nuotrauka

di operą Rigoletto. Ir tas statymas buvo gimimas to kolektyvo, kurį dabar vadinam Chicago Lietuvių Opera.

1967 m. pradžioj Vl. Baltrušaitis vėl grįžta Chicagon, Man sunku tikėti, kad jis pajėgtų atokiai stovėti nuo savo "vaiko", kurį, be abejonės, jis tebemyli. Tačiau, gerai pažindamas Vl. Baltrušaitį, jaučiu, kad jo grįžimas operon bus sunkiai sąlygotas, nes, nors jis džiaugiasi to kolektyvo laimėjimais, atvirai samprotauja, kad Chicago Lietuvių Opera ejo ir eina ne tuo meniniu siekimų keliu, kuriuo ji turėtų eiti.

New Yorko Lietuvių Vyrų Choras savo koncerte dainavo šiuos muzikos kūrinius: St. Šimkaus Oi, broli, broleli, J. Dambrausko Okioja bitelė, B. Dvariono Žvaigždutė, Br. Budriūno Tėvynei, Al. Kačanausko Atsisveikinimą, A. Budriūno Tu, sakalėli, J. Čižausko Anoj pusėj Nemunėlio, Ant. Ručinskio Sudiev, H. Schroeder'io Į tėvynę grįžti norėčiau ir operų ištraukas: A. Rubinšteino vyrų dainą Jau nakitis iš Demonio, G. Verdi Karių dainą iš Trubadūro ir G. Verdi stambia operinę ištrauką iš op. La forza del destino (Likimo galia). Keletą dainų su choru dainavo solistas Jonas Vaznelis, iš kurių paskutinioji turėjo ir operinės arijos įtarpą.

Nesunku matyti, kad New Yorko Lietuvių Vyrų choras jau pajėgia įveikti sudėtingą, savo nuotakom labai įvairų ir, dainavimo požiūriu, nelengvą dainų repertuarą. Beklausant choro dainavimo, pirmas įspūdis, kurį sugriebiau, tai kad tie jų laimėjimai yra ilgų valandų ir atkaklaus darbo vaisius. Aišku, New Yorko Lietuvių Vyrų Choras dar nėra profesionalų dainininkų choras, dar jam reikė-

tų sunkiai dirbti, kad to laipsnio pasiektų, tačiau eilė dainų jau ir šiame koncerte praskambėjo beveik profesionalinam lygy. Vyrų balsai išlyginti net ir sunkiuose ritmuose jie lengvai seką dirigento ranką, visą koncerto programą dainavo mintinai, t. y., be gaidų rankose, kurinių muzikinė dinamika išryškinta -- geras, skambus piano ir pianissimo, tvirtas ir nesuforsuotas forte ir fortissimo, gyva, išjausta muzikinė frazė, bosuose keliose vietose net oktava suskambėjo, jautrus jų vidus ir tarlamam žodžiui. Visa tai akivaizdžiai paliudijo, kad New Yorko Lietuvių Vyrų Choras savo menu yra aukštai iškilęs, be abejonės, jis yra rikiuotinas mūsų iškilųjų chorų pirmon greton, Nuopelnai už tai priklauso chormeisteriui Vl. Baltrušaičiui, daug nuopelnų tenka ir visiems to choro vyrams.

Chicago Liet. Operos solistas Jonas Vaznelis šiame koncerte dainavo St. Šimkaus D nepaketinai, Vl. Jakubėno Kas išeivijos kelionė lydės, P. I. Čaikovskio Piligrimo dainą, C. Loewe's Laikrodį, G. Verdi ariją iš op. Makbetas ir G. Verdi ariją iš op. Likimo Galia su choru. Bisiui pridėjo dar vieną G. Verdi ariją.

J. Vaznelis turi taurų ir labai gražaus tembro boso balsą. Dainavimo kultūra ir muzikinė kultūra giliai įsisavintos, o turtinga vidinė prigimtis neša jį per visus ritmus ir melodijas, lyg tai būtų gražiabalsio paukščio giesmė. Džiaugiausi ta reta proga, kuri dar sykį man leido to puikaus dainininko paklausti. Jonas Vaznelis, pagaliau, turėtų atvykti į Bostoną ir padainuoti nors vieną Baltų koncertą.

Chorą ir sol. J. Vaznelį for-

tepionu palydėjo jautri ir subtili pianistė Aldona Kepalaitė.

Klausytojų buvo beveik pilna didžiulė salė. Tas stebino ne tik koncerto rengėjus, bet ir pačius koncerto klausytojus (bent keletas jų tą nustebinimą man pareiškė). Pasirodo, Lietuvių Vyrų Choras pajėgė "prikelti žmones iš miego"... V. Baltrušaitis ir kt. programos dalyviai buvo apdovantoti gėlėmis. Po koncerto Lane salėje nebuvo jokių vaišių, žmonės skirstėsi tik su tais įspūdžiais, kuriuos pagavo iš scenos. Beje, koncertas prasidėjo lygiai 6 val. vak., kaip buvo skelbta. Ir tai liudija, kad šio choro darbe yra tikslas, drausmė ir tvarka.

ATVYKS Į BOSTONĄ

* BOSTONO IR APYLINKIŲ LIETUVIAI! New Yorko Lietuvių Vyrų Choras, vadovaujamas Vl. Baltrušaičio, savo koncertą, papildytą dar keleta dainų. Bostone pakartos 1967 m. sausio 14 d., 7 val. 30 min. vak., Amerikos Lietuvių Piliečių d. jos III a. salė. Tai reta ir gal vienintelė proga to choro dainų paklausti. Koncertą rengia BALFo Bostono sk. valdyba, jai talkina Kultūrinių subatvakarių rengėjai.

FEMALE HELP

GENERAL DUTY NURSES for an active accredited well equipped 64-bed hospital in a growing town, population 3,500. Centrally located between major cities. Full maintenance available in a new residence, \$35.00 per month. Alberta Registered Nurses salary \$360.00-\$420.00, commensurate with experience. Excellent personnel policies and working conditions. Apply: Director of Nursing, Brooks General Hospital, Brooks, Alberta. (134-140)

New Yorko Lietuvių Vyrų Choras su dirigentu Vl. Baltrušaičiu.

R. Kisieliaus nuotrauka

STIG DAGERMAN

NAKTIES ŽAIDIMAI

STIG DAGERMAN (1923-1954) vienas talentingiausių švedų jaunosios kartos rašytojų. Fantazijos kupinu, sugestyviai simboliu stiliumi, karčia ironija bei tyliu humoru Dagerman vaizduoja žmogaus blaškymąsi tarp vienatvės ir traukimo į bendruomenę. Iš jo romanų pažymėtini: Ormen (Gyvate) 1945, De doemdas oe (Pasmerkusių sala) 1946, Braent barn (Sudegęs vaikas) 1948 ir novelių rinkinys Nattne lekar (Nakties žaidimai) 1947.

Be keturiolikos romanų ir novelių, jis taip pat parašė porą pjesių teatrui.

Kartais vakarais, kai motina verkia kambaryje ir tik svetimi žingsniai aidi laiptuose, Okė užuot verkęs žaidžia vieną žaidimą. Jis žaidžia, kad yra nematomas ir gali atsидurti ten, kur tik įsigeidžia, tereikia tik pagalvoti. Tais vakarais tik viena vieta jį vilioja, ir Okė bemat ten atsидuria. Jis nežino, kaip ten nukeliauja, tik žino, kad stovi kambaryje. Nežino, nė koks tas kambarys, nes nesižvalgo aplink, bet jis pilnas cigarečių ir pypkių dūmų, čia juokiamasi staigiai, be reikalo ir šurpiai, o moterys, kurios nemoka kalbėti suprantamai, užsigulusios ant stalo, taip pat baisiai kvatoja. Okė tas juokas lyg peiliais varsto, bet vis dėlto jaučiasi laimingas, kad yra čia. Ant stalo, aplink kurį susėdę visi, stovi daugybė butelių ir, kai tik koks stiklas ištuštėja, pakyla ranka, atsuka kamštį ir vėl pripila.

Okė, kuris yra nematomas, atsigula ant grindų ir pašliaužia po stalu, ir niekas iš sėdinčių jo nepastebi. Rankoje jis turi nematomą gražtą ir, nė valandėlės nedelsęs, įsmeigia ją į stalą ir ima

gręžti. Medį tučtuojau pragręžia, bet Okė vis tiek nesustoja. Jis gręžia stiklą, ir, vos tik perveria butelio dugną, vynas gražia, lygia srovele ima tekėti pro stalo kiaurymę. Jis pažįsta tėvo batų po stalu ir bijo net pagalvoti, kas atsiktų, jei staiga vėl pasidarytų matomas. Bet tada, suvirpėjęs iš džiaugsmo, Okė girdi, kaip tėvas sako: "Išgerta", o dar kažkas pritaria: "Taigi, kad jį velniai", ir paskui visi pakyla nuo stalo.

Okė seka paskui tėvą laiptais, o kai išeina į gatvę, veda jį, nors tėvas to nepastebi, iki taksi stovėjimo vietos, pašnibžda šoferiui tikslų adresą ir paskui visą kelią stovi ant paminos, žiūrėdamas, ar iš tikrųjų jie važiuoja teisingu keliu. Kai iki namų lieka vos keli kvartalai, Okė įsigeidžia vėl būti namie -- jis vėl guli ant sofos virtuvėje ir girdi, kaip gatvėje sustoja automobilis, bet, dar šiam nenuvažiavus, supranta, kad automobilis ne tas, nes šitas sustojęs prieš gretimą vartus. Tikrasis dar tebėra kelyje ir, gal būt, įstrigo ties artimiausia kryžkele, o gal jį sustabdė nuvirtęs dviratininkas, juk daug kas gali atsitikti automobiliui.

Vis dėlto pagaliau atvažiuoja automobilis, kuris, atrodo, bus tikrasis. Už kelių namų nuo Okės jis pradeda lėtinti greitį, pamažu prarieda pro kaimynų namą ir girgžtelėjęs sustoja tiesiai ties tais vartais, kur reikia. Atsидaro durelės, paskui vėl užsitrenkia, kažkas švilpaukdamas krapšto pinigus. Tėvas paprastai niekad nešvilpauja, bet ką gali žinoti. Kodėl gi jis negalėtų imti staugi ir švilpauti. Automobilis sužija ir pasuka už kampo, gatvėje pasidaro visiškai tylu. Okė ištempia ausis ir klauso žingsnių laiptuose, bet niekas neatidaro vartų ir neįeina vidun. Nebrakšteli mygtukas, kaip laiptuose kas nors įžiebja šviesą. Ne-

girdėti duslių žingsnių, kopiant laiptais aukštyn.

Kam man reikėjo taip anksti jį palikti, -- galvoja Okė, -- juk galėjau bent iki vartų palydėti, mes taip arti jau buvom. Dabar tikriausiai stovi apačioje, pametė raktą ir negali įeiti. O dar, ko gera, supykęs nueis šalin ir negrįš, kol vartai bus užraktini, iki rytojaus ryto. Ir švilpti juk nemoka, šiaip tikrai galėtų švilptelėti man ar mamai, kad numestume raktą".

Kaip įmanydamas tyliau nušliaužia Okė pro amžinai girgždančios sofos kraštą, atsimuša tamsoje į virtuvės stalą ir sustingsta visas, nuo galvos iki kojų, stovėdamas ant šalto linoleumo; motina šniurpščioja balsiai ir ritmingai, kaip miegančio žmogaus alsavimas, ir, matyt, nieko negirdi. Okė kabaruojasi toliau ant lango, paskui, užsilipęs, tyliai atitraukia į šalį užuolaidą ir pasižiūri laukan. Gatvėje nė gyvos dvasios, bet lempa virš vartų priešais dega. Ji uždegama vienu metu su laiptų šviesa. Todėl ta lempa yra tarsi virš Okės vartų.

Po valandėlės Okei pasidaro šalta, ir jis tykina atgal prie sofos. Kad neatsitrenktų į stalą, jis braukia ranka per indų stalelio kraštą, ir staiga paliečia kažkokį aštrų, šaltą daiktą. Kokią akimirka jis graibo pirštais, paskui nučiuopia didelio virtuvės peilio rankeną. Lipdamas atgal ant sofos, peilį pasiima. Okė pasideda jį šalia savęs po antklode ir vėl pasidaro nematomas. Tada vėl atsидuria tarpduryje ir ima žiūrėti į vyrus bei moteris, kurie nepaleidžia jo tėvo. Jis supranta, kad jeigu nori išvaduoti tėvą, turi padaryti taip, kaip Vikingas išvadavo misijonierių, kai šis stovėjo priištatas prie stulpo ir kanibalai norėjo jį iškepti.

(Bus daugiau)

Chicagoje Ateities Atžalyno jaunieji šoka Kalėdų zuikučių šokį. Lietuvių Prekybos Rūmų kalėdiniame pobūvyje, Kairėje A. Žalyno chorui diriguoja E. Zapolienė. V.A. Račkausko nuotrauka

4³/₄

BUS MOKAMA PRADEDANT
SAUSIO 1 D., 1967 M.
UŽ VISAS SĄSKAITAS.

**Mutual
Federal
Savings**

2212 WEST CERMAR ROAD
CHICAGO, ILL. 60608
John J. Kazanuskas, Pres.

TURTAS VIRŠ DVIDESIMT MILIJONŲ

Automobiliams aikštė greta mūsų įstaigos

Nuo spalio mėn. 17 d. 1966 m. sąskaitos yra apdraustos iki \$15,000.00 per Federal Savings & Loan Insurance Corporation.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Grilbauskas
Executive Secretary

4³/₄%

DIVIDEND CHECKS
MAILED QUARTERLY
ON INVESTMENT
SAVINGS
ACCOUNTS

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

5¹/₄%

LONG TERM
BONUS
SAVINGS
ACCOUNTS

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DETROITO LIETUVIŲ FONDO KOMITETAS PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Atsistatydinus Detroito L. F. igaliotiniui, Vl. Paužai, kurį laiką buvo sustoję vajaus darbais. Lietuvių Fondo Tarybos nariui inž. Vyt. Kutkui buvo pavesta kalbamą krizę pašalinti. Trečiasis L.F. Komiteto posėdis įvyko Lietuvių namuose 1966 m. gruodžio 11 d. 5 val. p.p. Šiame posėdy dalyvavo: L.F. Tarybos narys inž. V. Kutkus, kun. Br. Dagilis, Vl. Mingėla, Vl. Selenis ir K. Sragauskas. Taip pat buvo atvykęs Detroito LB apyl. pirm. inž. J. Urbonas. Jis pasveikino ir palinkėjo sėkmės.

Posėdžiui pirmininkavo V. Kutkus, sekretoriavo Vl. Mingėla. Nors ne visi Komiteto nariai šiame posėdy galėjo dalyvauti, bet kadangi jie savo apsiprenimą telefonu buvo pareiškę V. Kutkui, tad be sunkumų pasiskirstyta pareigomis.

Detroito Apyl. Lietuvių Fondo Komiteto pirmininko pareigas sutiko eiti dr. Pr. Padalis; I vicepirm. (Vykdomas vicepirm.) inž. Vyt. Kutkus, II-sis vicepirm. Dr. Vyt. Majauskas; III-sis vicepirm. kun. Br. Dagilis; išdinininkas inž. V. Urbonas; kartotekos vedėjas Jz. Racevičius; narys spaudos reikalams (Dirvai ir Darbininkui) Vl. Mingėla; narys spaudos reikalams (Draugai ir Laisvajai Lietuvai) Vl. Selenis; narys spaudos reikalams (Naujienoms) Alf. Nakas, foto korespondentas K. Sragauskas.

II-sis vicepirm. dr. Vyt. Majauskas, kai grįš iš atostoginės kelionės, bus prašomas apsiimti ir parengimo vadovo pareigas. III-sis vicepirm. kun. Br. Dagilis pasižadėjo rūpintis propaganda, spauda ir kitos rūšies informacija, kad sukeltų Lietuvių Fondui būtiną sąjūdį lietuvių visuomenėje, Detroito.

Iki šiol į tą sąjūdį įsijungę, ir L.F. paaukojo (Detroito ir jo apylinkėse) apie 18.000 dolerių, apytikriai 96 lietuvių. Neseniai L.F. paaukojo (per talkininką V. Mingėlą) šie asmenys: Juozas Briedis 500 dol.; kadangi šių metų pradžioje jis buvo paaukojęs 600 dol., tad tuo pačiu jis įsijungė į Detroito L.F. tūkstantininkų eiles. Be to, (per V. Mingėlą) po 100 dol. L.F. paaukojo L. Žurnalistų Sąjunga Detroito skyrius ir Jonas Butkus (jau antrą šimtą).

Detroito Apylinkės Lietuvių Fondo Komitetui pasiūlyta (L.F. C-ro

V-bos) surinkti 100.000 dolerių sumą. Taigi, iki šiol kaip minėta, prie L. F. tiera prisidėję vos 96 lietuvių. Tai tik parodo kaip menkai tebuvo L. F. čia reklamuojamas. Tikime, jog dar mažiau sia 1900 lietuvių su didesne ar mažesne auka ateity galės prisidėti ir nesunkiai surinkti tuos 80.000 dolerių. Taigi turime smarkiai pasispaušti nes švenčiant Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 50 metų sukaktį 1968 m. didesnio pasitarimo Lietuvos laisvinimo byloje kolkas ne sugalvota. Tikėkime, pasitikėkime išrinktuoju L.F. Komitetu Detroito, jį remkime ir mum skirtą kvotą -- 80.000 dol. (su trupučiu) lengvai surinksime. Tautiniame susipratime ir vienybėje mūsų galia ir neabejotino laimėjimo laidas.

Juk šiam tikslui ir yra išrinktas Detroito Apyl. vajaus komitetas. Tad

UŽ GINTARO PASISAVINIMĄ SMARKIAI BAUSDAMO

Amžinosios Lietuvos Baltijos jūros auksinės sąsajos - gintaras -- jau žiliausioje senovėje plačiame pasaulyje išgarsino aiškių tautas. Be kitų, gintarą didžiausia brangenybe laikė senovės romėnai. Metraščiai rašo, kad Romos valdovų laikais gintaras už auksą buvo brangesnis ir garsiuose kovos žaidimuose, geriausi kovotojai buvo apdovanojami gintaru. Kartą Romoj gintarui išsibaigus, Neronas pasiuntė didelę ekspediciją šiaurėn, Baltijos pajūrin, kad iš tenai pargabentų kuo daugiau "permatomo auksa". Romėnai, ilgai keliai, iš Baltijos pajūrio Romon sugrįžo su 13.000 svarų gintaro. Šiandienišiais pinigais tą laikinio vertę net sunku apskaičiuoti -- taip aukštai romėnai gintarą vertino.

Dar tūkstantį metų po Kristaus Baltijos pajūrio gyventojai galėjo gausiai naudoti gintarą ir juo prekiauti. Vokiečių istorikų žiniomis, padėtis žymiai pasikeitė, kai Prūsų kraštas ir Baltijos pajūris pateko kryžiuočių ordino valdžion. Nuo to laiko žiauri kova už gintarą prasidėjo net barbariškais priemonėmis. Tik vietiniams žvejams buvo leidžiama gintarą rinkti, bet visą turėdavo atiduoti pajūrio sargams už labai mažą atlyginimą. Vėliau buvo išleistas įsakymas visiems pajūry gintarą renkantiems asmenims, išskyrus žvejus, grasiantis pakorimu ant artimiausios tvoros. Gana daug žmonių, netyčia užsukę pajūrin ir apie tą įsakymą nežinoję, tokiu būdu gyvenimą baigė. Be to, kiekvieną prekybą su gintaru baudavo mirties bausme. Suimtieji, kad prisipažintų kalti, buvo įvairiomis priemonėmis kankinami. Kankinimo įrankiai iki II Pas.

-- Ką? Ir vėl?...

neatidėliokime aukos rytojui. Apsisprendime šiandien. Pasikvieskime bet kurį komiteto narį į namus ir išteikime jam čekį ir gyvus pinigus. Visi, kurie manytų, kad galėtų prisidėti prie aukų rinkimo, maloniai prašomiusi registruoti pas bet kurį komiteto narį: jie taps talkininkais -- pinigų rinkėjais.

Vl. Mingėla

NEMALONIAS ŽINIAS NESKUBA PRANEŠTI

Aštuonetas studentų ir turizmo bei sporto instruktorių, visi iš Vilniaus, išskylaudami Geluvos ežero pakrantę (ties Šiauliais), išplaukė ežerą laiveliu, tinkamu saugiai plaukiojanti tik trimis. Keturi vargais negalais išsikapstė, keturi nuskenkė.

Įvykis aprašytas Tiesoj gruodžio 13 d., kai nei į Geluvos, nei į kurią kitą ežerą laiveliais niekas neplaukia, nes per juos jau galimas pėstiams pereiti ir net važiuotiems pervažiuoti. Įvykis buvo ne dabar, o rugsėjo 3 d.

Dabar apie įvykį rašo beveik smulkmeniškai berods tam, kad įvykis būtų įspėjimas kitiems atsargiai ir protingiau elgtis. Nors, kai ežerai ledo sukaustyti, toki įspėjimai toli nebe tokie įspūdingi, kaip būtų, jei būtų pasakyti, kol įvykio išpūdis šviežias, ir kol išpėjimas aktualus. Bet tai yra tipiška rusų primesta bolševikinės spaudos savybė: slėpti "nemaloniais žinias". Kol išsiaiškina, kad tos žinios slėpti nebuvo reikalo, ar kad gal net reikėjo neslėpti, praeina iš tisi mėnesiai nuo įvykio. (ELTA)

BRAZILIJ A

* SAO PAULO mieste labai gyvai veikia Lietuvių Katalikų Šv. Juozapo Vyrų Brolija, kurią sudaro daugiausia jauna gyvėnė, paprasti lietuviai emigrantai. Ši Brolija neseniai surengė vakarą lietuvių spaudai, tai yra "Mūsų Lietuvos" savaitraščiui paremti, kuris davė apie pusę milijono kruzeirų gryno pelno. Ta pati Vyrų Brolija iš savo kasos davė 100.000 kruzeirų lietuvių Šv. Juozapo bažnyčios remontui.

L.K. Bendruomenės Vyrų Brolijos vadovybė: Motiejus Tamoliūnas, pirm. Juozas Matelionis ir Petras Narbutis.

MALE

ELECTRICAL
ENGINEERS
DRAFTSMEN

Excellent opportunity for experienced and qualified men for draftsmen and job captain responsibility for lighting and industrial and power house design work.

Excellent benefits available
BENJAMIN WOODHOUSE
& GUENTHER INCORP.
14430 Michigan Ave., Dearborn, Mich.
PHONE 582-4260

(139-4)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* JOHN T. DeRIGHER, Superior Savings & Loan Assoc. viceprezidentas paskirtas į JAV tų bankinių įstaigų įstatymų priežiūros komitetą 1967 metų kadencijai.

Šis komitetas prižiūri įstatymų ruošimą, liečiantį taupomų įstaigų ir jų veiklą.

PRANAS AMBRAZAS SUKORĖ LIETUVISKAS MIŠIAS

Clevelando lietuvių šv. Jurgio parapijoje jau arti dvidešimties metų vargoninkauja muz. Pranas Ambrazas.

Uoliai atlikdamas visas jam, kaip parapijos vargoninkui, būtinas pareigas, P. Ambrazas skiria nemažai laiko kompozicijai ir turi sukūręs per 60 religinės ir 20 pasaulietinės muzikos kūrinių. Savo sukurtas giesmes dažnai išpildo su parapijiniu choru pamaldų metu, o pasaulietinius kūrinius koncertuose.

Stambiausias P. Ambrazo pastarųjų kelerių metų religinės muzikos kūrinių

COUNTY AUDITOR RALPH J. PERK ir jo įstaigos tarnautojai Kalėdų proga visad prisimena tuos vaikučius, kurie našlaičiais likę, prieglaudose taip pat laukia Kalėdų Senelio. Nesigalint nei pastangų nei lėšų, R.J. Perk ir jo bendradarbių sudėtinėmis pastangomis šiemet vėl buvo išdalinti žaislai našlaičiams. Prie išdalinimo talkos jungėsi ir įvairių tautybių atstovai. Nuotraukoje -- lietuviai įteikia kalėdines dovanas našlaičiams. Iš kairės Gražina Pleškaitytė, Cuyahogos apskrities kontrolierius Ralph J. Perk, Nijolė Maželienė ir Tėvynės Garsų radijo vedėjas Juozas Stempužis.

autorius Pranas Ambrazas, solo giesmes išpildė F. Kaminskas ir A. Matulionis. (vb)

• Brolių Dautartų trio — jaunųjų lietuvių dainininkų pasirodymas buvo praleistas Dirvoje minint Chicago lietuvių televizijos filmuo-

tojų viešnagę Clevelande. Brolių Dautartų gražus pasirodymas paskatino televizijos programos vadovus pakviesti juos pakartotinam pasirodymui Chicagoje.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ SIUNČIANČIŲJŲ DĖMESIUI

Franešame, kad Globe Parcel Service, Inc. Clevelando skyrius nuo gruodžio mėn. 24 d. iki sausio mėn. 3 dienos bus uždarytas. Tuo pačiu pranešame, kad nuo sausio mėn. 3 d. 1967 metų šis skyrius veiks naujoje patalpoje:

787 E. 185 St.
Cleveland, Ohio 44119

Telefono numeris pranešime vėliau. Vedėjas

• Nedelskime ilgiau ir padidinkime savo gyvybės draudimą, kol dar nėra vėlu. Dėl informacijų skambinkite prityrusiam draudimo atstovui — V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamieji — 1 apačioj. Grovewood rajone. Savininkas išsiskrausto. Privalo parduoti. \$12,800. Tel. 752-3400.

ATIDENGIA SOVIETŲ VEIDMAINIAVIMĄ

CHRISTIAN ECONOMICS, Christian Freedom Foundation New Yorke leidžiamas dvisavaitinis šiuo metų 24-me numeryje skelbia Henry C. Wolfe straipsnį "The Challenge of the Captive Nations" (Pavergtųjų tautų iššūkis), kurio autorius, prisiminęs rugsėjo mėnesį New Yorke įvykusį komunistų nužudytą Bulgarijos patrioto — kankinio N. Petkovo paminėjimą, nurodo, kad tokių žinomų ir nežinomų patriotų — kankinių daugybė kiekviename Sovietų Sąjungos užviešpatuotame krašte. Iš tokių tarp paminėti Rumunijos Julij Maniu ir Lietuvos arkivyskupą M. Reinį. Autorius pabrėžia, kad pačios pavergtosios Europos tautos ir jų atstovų organizuotoji veikla laisvajame pasaulyje yra rimtas iššūkis. Pabrėžia, kad pats žiaur-

riausias pasityčiojimas mūsų laikais esąs Sovietų Sąjungos pozavimas kolonializmo ir imperializmo priešo pozoje. Gerai, esą, V. Sidzikauskas tą pozą pavadinęs "absurdo teatru". Autorius tiki, jog net Jungtinėse Tautose visi supranta, kad, jeigu tik būtų įmanoma patiems apsispręsti ir Sovietų Sąjungoj, tai milijonai ukrainių, baltų, gruzinų, lenkų, suomių ir kitų be matant atsiplėstų nuo jos į laisvę.

Baltijos kraštų padėtį autorius nupiešė, kaip sunkiausią iš visų pavergtųjų kraštų. Ties Baltijos kraštais straipsnyje kiek ilgiau sustojęs, autorius pažymi, kad jis tuos kraštus pažinęs prieš rusų išbrovimą, kaip ramius ir tvarkingus kraštus, su mieliais miestais ir gerai vedamais ūkiais. Jis apibūdina, kokiomis žiauriomis priemonėmis rusai pasinaudoję karo aplinkybėmis ir sandėriu su Hitleriu, tuos kraštus pasigrobė ir ėmėsi savų užmačių įgyvendinimo.

Šis dvisavaitinis siunčiamas pageidaujantiems, be prenumeratos mokesčio (savanoriškos aukos priimamos). Leidinio linkmė krikščioniška-konservatoriška, nusakytą tokiu pareiškimu: "Mes palaikome JAV konstituciją ir jos įsteigtą ribotą valdžią; tikim laisvos rinkos ūkį ir krikščioniškų principų taikymą visokioje ūkinėje veikloje". Adresas -- 250 West 57 St., New York, N.Y. 10019.

(ELTA)

U.S. NEWS & WORLD REPORT žurnalas gruodžio 12 d. numery, straipsnyje "Užpuolimas, kurs perdirbo pasaulį" (25 m. sukakties nuo Pearl Harbor užpuolimo), rašo:

"Afrika, kolonijų kontinentas prieš Antrajam Pasauliniui karui prasidedant, dabar yra 39 nepriklausomų valstybių kontinentas.

"Šiandien tik Rusija gali būti apibūdinta, kaip imperialistinė ir kolonijinė valstybė, naudojanti savo armijas palaikyti savo valioj Lenkiją, Rumuniją, Bulgariją, Čekoslovakiją, Vengriją ir Rytų Vokietiją. Be to, rusai godžiai prarijo kadai nepriklausomas Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes". (ELTA)

David Lawrence, vienas iš žymiausių Amerikos kolumnistų (ir U.S. News & World Report žurnalo redaktorius -- vedamųjų autorius) Washingtono dienraštyje The Evening Star gruodžio 7 d. rašė:

"Pasirodo, kad laisvojo pasaulio žmonės nepastebi pačių didžiausių mūsų laikų paradoksų. Reiškia daugybė pasipiktinimo tuo, kad baltai mažuma Rodėzijoje neleidžia naudotis apsisprendimo teise juodai daugumai. Bet, lyg patyčioms, atrodo niekas nekreipia dėmesio į baltų didžiųjų likimą ne tik Sovietų Sąjungoj, bet ir šešiose Rytų Europos

valstybėse bei buvusiose Baltijos valstybėse, kurios dažnai minimos pavergtų tautų vardu, kadangi dabartiniai jų režimai yra Maskvos primestai".

Nurodęs į masto dvejopumą Jungtinių Tautų nusiteikimuose ir į kairinę prievartą pasirėmusios baltos mažumos viešpatavimą Rytų Europos ir Baltijos kraštuose, autorius baigia šiais pareiškimais:

"Geras, žinoma, dalykas, kad Jungtinės Tautos graudena žmones susidomėti likimu daugumų, esančių po kokių nors mažumų jungais. Bet būtų daug daugiau entuziazmo šlovinti apsisprendimo mintį, jeigu ji būtų nuosekliai taikoma visame pasaulyje.

"Kol pasaulio viešoji nuomonė neims reikalauti, kad tas principas būtų taikomas visur, o ne vien ten, kur juodieji te liečiami, tol visoms daugumoms lygių teisių įgyvendinime nebus pažangos".

Vliko valdyba, susipažinusi su tuo straipsniu, gruodžio 19 d. parašė autoriui laišką, reikšdama pasitenkinimą jo pasisakymu ir padėką už dėmesio atkreipimą ir į Lietuvos padėtį vienintelėje šių laikų kolonijinėje imperijoje.

Vliko valdyba kreipia visų tautiečių dėmesį į tą D. Lawrence pasireikimą ir skatina visus, ypač šiuo sveikiniu bei linkėjimu siuntinėjimo metu, neaplenkti ir to Lietuvos padėtį Amerikos visuomenei taip taikliai priminusio laikraštiniuko. Galima naudotis šiuo adresu:

Mr. David Lawrence,
c/o The Evening Star,
225 Virginia Ave., S.E.,
Washington, D.C. 20003.

HELP WANTED MALE

JOURNEYMEN
COLD HEADER SET UP MEN
Open die experience required, steady work. Better than average fringe benefits. Excellent working conditions.
DEARBORN THREAD ROLLING CO.
Subsidiary of Solar Machine Products Co.
34364 Goddard Rd.
Romulus, Mich.
(137-139)

JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
BRIDGEPORT MACHINISTS
Full time. All around experience required. Small shop, good opportunity for advancement. Must be sober and steady. Start at \$3.75 hour. Write or apply in person.
AMERICAN INDUCTION
HEATING CORP.
5300 Bellevue Detroit 11, Mich.
(139-1)

WANTED EXPERIENCED
TOOL MILL OPERATORS
For Tool work. All around men
Also
DIEMAKERS
Job shop experience. Good benefits & Profit Sharing.
MOHAWK METAL FORMING & TOOL
28900 Goddard Rd., Romulus, Mich.
313 -- 941-2701
(139-4)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
PIPE FITTERS
WELDERS
MILLRIGHTS
ELECTRICIANS
&
DIE REPAIRMEN
Immediate openings for journeymen or individuals with 5 to 10 years of proven experience. Positions offer excellent wages and fringe benefits. Apply or send resume to Personnel Director
MICHIGAN PLATING & STAMPING CO.
740 Ann St. N.W.
Grand Rapids, Mich.
(139-5)

Prieš Kalėdas B. Mekešaitė, kuri sausio 14 Clevelande susituokė su T. Vedegiu, p. Kavaliūnų namuose buvo suruoštas mergvakaris. Nuotraukoje sužiedotinė tarp viešnių, J. Garlos nuotrauka

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue 936 East 185th St.
EN 1 - 1763 KE 1 - 7770

Clevelande nesant lietuviško vaikų darželio, pačių mamų rūpesčiu prieš trejetą metų buvo suorganizuotas "Tėvynės žiburis" darželis. Nuotraukoje darželio pirmosios grupės auklėtiniai. Iš kairės: R. Kižys, A. Kižys, R. Kazlauskaitė, P. Staniškis, L. Balčiūnaitė, D. Kamantaitė, A. Miškinis ir R. Balčiūnas. Dabar darželyje veikia dvi grupės vaikų. J. Carlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirva nepasirodys gruodžio 28 d. ir sausio 4 d. (trečiadienio) laidomis, tų savaitės pirmadienius paskelbus ne darbo dienomis. Tų dviejų savaitės pirmadienio laidos pasirodys dieną vėliau, nes tomis dienomis paštas nenešiojamas.

• Pašto įstaiga praneša, kad 1967 m. sausio 15 d. įsigalioja nauji siuntų tarifai, pakelti oro pašto siuntiniams. Be to, pakelti tarifai už 2 klasės siuntų (laikraščių) skelbimų nušimti. Be to, pagal naują įstatymą, naujai nustatomi tarifai pagal nuotolius tarp įvairių pašto zonų.

• Inž. P. Dilis, žinomas New Jersey lietuvių veikėjas, savo sukaktuvių proga prisiuntė 20 dol. auką Dirvai.

P. Dilis jau ne kartą yra parėmęs spaudą, o šia proga jojo dovana yra dar reikšmingesnė.

• Dail. V. Vizgirdos pasakaita Toronte gruodžio 10 d. apie dailę okupuotoje Lietuvoje susilaukė plataus torontiečių dėmesio. Dailininkas parodė skaidrėse gana daug Lietuvoje gyvenančių dailininkų paveikslų ir taip pat išeivijos dailininkų dalį kūrinių, kurie skaidrėse buvo parodyti Lietuvoje. Paskaitinin k a s pabrėžė, kad jo vizitas Lietuvoje buvęs privatus po būdžio; susitikęs tik su menininkais ir giminėmis. Taip pat paminėjo, kad kai kurie jo pareiškimai, patekę sovietinėn spaudon, nebuvo tiksliai perduoti.

SVEIKINIMAS REDAKTORIUI

* VISŲ BESIGYDANČIŲ Gau tinge lietuvių ligonių vardu sveikinu tamstą ir administraciją linkėdamas nuotaikingų Kalėdų švenčių ir daug gerų vilčių Naujuose Metuose.

Kartu prašau priimti mūsų visų ligonių nuoširdžią padėką už siuntinėjamą nemokamai Jūsų redaguojamo taip įdomaus laikraščio, kuris mielai visų skaitomas. Prašau ir toliau siuntinėti nemokamai, nes visi esame neturtingi ligonys. Su gilia pagarba,

A. Kajutis
Gautingo Apyl. seniūnas

NEW YORK

FILISTERIŲ SUSIRINKIMAS

Gruodžio 17 d. Lietuvių Atletų klube, Brooklyne, N. Y. įvyko Korp! Neo-Lithuania Filisterių Sąjungos New Yorke 5 metų veiklos paminėjimas. Sąjungos nuėitą kelią apibūdino pirmininkas Antanas Diržys. Dr. A. Budreckis skaitė paskaitą temo "kokios priežastys privedė prie gruodžio 17 d. perversmo".

Tylos minute pagerbt mirusieji kolegos. Po programos pasivažiinta kavute. Be newyorkiečių į minėjimą buvo atsilankę iš Chicago J. Ignatonis, kur jis visą dieną dalyvavo Brooklyne vykusioj lituanistinio švietimo mokytojų konferencijoje, o iš Philadelphia ALT S-gos skyriaus pirm. V. Gruzdys ir Č. Tamašauskas.

Filisterių valdybą sudar

STATYS PAMINKLĄ PREL. K. ŠAULIUI

Š. m. gruodžio 10 d. Berne buvo susirinkęs komitetas, kuris pasiūstāt savo uždavinį pastatyti paminklą 1964 m. Lugano, Šveicarijoje, mirusiam Vasario 16 d. akto signatarui, prelatui profesorui Kazimierui Šauliui.

Komitetas šitaip pasiskirstė pareigomis:

Pasiuntinybės patarėjas dr. A. Gerutis (Berne) -- pirmininkas, kun. Antanas Tranavičius -- Saleziečių Instituto Castelnuovo Don Bosco (Italija) administratorius -- vicepirmininkas, Ona Linderienė (Berne) -- kasininkė, dail. Vincas Aleksandravičius (Castelnuovo Don Bosco) -- narys ir dr. A. Hofer-Dargužas (Thun) -- narys.

Posėdyje taip pat dalyvavo skulptorius Gabrielius Stanulis, dėstąs skulptūrą Ženevos meno mokykloje.

Pasitarimo metu buvo pasikeista nuomonėmis dėl paminklo ir, bendrais bruožais, aptarta sąmata.

Išaiškinus kai kuriuos formalumus su Lugano kapinėmis, visuomenė bus painformuota apie tolesnius komiteto sumanymus bei darbus.

Tenka pastebėti, kad Lugano palaidotas ir kitas Vasario 16 d. akto signataras, igaliotas ministris dr. Jurgis Šaulys.

ro A. Diržys, J. Maurukas ir A. Senikas.

ALT POSĖDŽIAVO

Gruodžio 15 d. Lietuvių Atletų klube įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyriaus valdybos posėdis, kuriam pirmininkavo dr. A. Budreckis, sekretoriavo dr. M. Žukauskienė.

Nutarta į Vasario 16 dienos minėjimą lietuvių kalba pagrindinio kalbėtojo nekviešti. Programą atliks New Yorko Vyry oktetas ir tautinių šokių grupė, vadovaujama J. Matulaitienės. New Yorko skyriaus valdybą šiemet sudaro: dr. A. Budreckis, pirm., adv. S. Bredes, vicepirm., dr. A. Škėrys, vicepirm., dr. M. Žukauskienė, sekretorė ir inž. Gasiliūnas, išdininkas.

LOS ANGELES

• Dail. Antano Rūkštelės paroda Los Angeles, Kalifornijoje, kuri buvo atidaryta Lietuvių Tautiniuose Namuose lapkričio mėn. 26 d. ir pasibaigė su pirmąja gruodžio mėnesio savaitė, turėjo gero pasisekimo. Jubiliejinę dailininko kūrinių parodą gražiu žodžiu atidarė kun. dr. P. Čeliesius. Ypač daug svečių buvo per atidarymą ir lankytojų savaitgaliais. Dail. A. Rūkštelės lietuviškų temų tapyba visada randa jos mėgėjų ir vertintojų. Iš parodoje išstatytų 45 paveikslų buvo parduota virš ketvirtadalio. Dailininkas Rūkštelė ir ponija Rūkštelienė buvo labai patenkinti ta proga porą savaitės pabuvoję Angelų mieste, kur jiems anksčiau trumpą laiką yra tekę gyventi. Deja, jų viešėjimo metu saulėtoji Kalifornija kaip tik buvo labai lietinga...

Dkaityk ir platink
DIRVĄ

Izabelė ir Vladas Dilai jiems suruoštame pagerbime. Vyt. Maželio nuotrauka

VLADO IR IZABELĖS DILIŲ PAGERBTUVĖS

Sakoma, kad gyvenimo iššaukti sunkumai bei reikalavimai užgrūdina žmones, padarydami juos atspariais ir gaivalingais. Mūsų tautos istorinėje tekmeje lietuviai daug kartų buvo išstatyti įvairių pinklių bandymams. Juo labiau gyvenant išeivijoje, tas pavojus yra pastovus ir negailestingas. Tautiniam gyvastingumui išlaikyti reikia nuolatinių pastangų ir budrumo. Reikia darbininkų, tokie nepailsantys savo tautos reikalų darbuotojai buvo ir tebėra suktakuvininkai Vladas ir Izabelė Dilai, kuriems New Jersey Apygardos LB Valdyba, gruodžio 4 dieną Newarko lietuvių parapijos salėje suruošė įspūdingas

pagerbtuves. Tai buvo kartu tautinės veiklos ir jų 50 metų vedybinės sukakties "apvaikščiėjimas".

Inž. Vladas Dilis per visą savo gyvenimą ne tik rūpinosi, bet ir konkrečiais darbais dirbo savo senajai Tėvynei, lyg tai geraiai motinai, kuriai jis pagarbiai rodė savo prisirišimą ir ištikimybę.

Pagerbtuvės prasidėjo iš ryto mišiomis Šv. Trejybės bažnyčioje, Newark, kuri buvo gausiai pripildyta lietuvių. Pamaldų metu giedojo solistai Irena Stankūnaitė - Da Silva, Liudas Stukas ir Lionė Juodytė-Mattews. Mišias atnašavo kun. Pet-

ras Totoraitis, vargonais grojo Algirdas Kačanauskas.

Po pamaldų parapijos salėje įvyko vaišės dalyvaujant virš 300 Dilių draugų bei gimių, kurie buvo atkeliavę iš įvairių vietovių, daugiausia iš New Jersey. Pokylį tvarkingai atidarė ir tinkamą žodį pasakė Antanas Rūgys, vėliau pakviesdamas visam pagerbimui pravesti dr. Jokūbą Stuką. Kadangi sveikintojų buvo labai daug, tai dr. Stukas apribojo kiekvieną kalbėtoją iki 3 minučių. Peržengus tris minutes, sveikintojas turėjo sumokėti \$5 baudą, kuri buvo teikiama New Jersey, L.B. Stipendijų fondui. Tai geniali prof. Stuko mintis! Tokiu pavyzdžiu turėtų ir kiti įvairių pobūvių rengėjai pasinaudoti. Tuo labiau, kada šnekėtojas kalba ir kalba, bet labai nedaug ką tepasako.

Buvo gauta daug linkėjimų. Ypatingai pabrėžtina, kad Dilius sveikino Amerikos prezidentas L.B. Johnson iš Baltųjų Rūmų ir Lietuvos pasiuntinys Washington p. J. Kajeckas. Toliau raštu sveikino Julius Smetona, Dr. Biežis, Lietuvos gen. kons. Vytautas Stašinskas. Juozas Bačiūnas, Lietuvos kons. Anicetas Simutis, Stasys Barzdukas, Kazė Vaičiūnienė, Dr. Slavinskas, gen. Jonas Černius, George Palmer, dr. kun. Tomas Žitraitis, komp. Juozas Žilevičius, Klupšiai, Laučkal, Bražinskai, Savickai, prof. Račkauskas, Banėliai, Sesuo Mary David, Petras Stukas, Vincas Mamaitis, Balys Vyliaudas, dail. T. Petrakis, Ona Gudienė, Vitalis Žukauskas, Gus Abrolat, kun. L. Jankus ir Vincent Clark.

Vaišių metu dainavo solistė Lionė Juodytė ir jos jauna dukrelė Janina. Dainininkėm akompanavo muz. Alg. Kačanauskas.

Žodžių jubiliumui sveikino gausus būrys įvairių asmenų bei organizacijų atstovų iš kurių pažymėtini, inž. Vytautas Volertas, N.J. rašytojų vardu -- Kotryna Graudienė, dr. Petras Vileišis, Jonas Šlepetyš, Vytautas Abraitis ir kiti.

Savo sveikiniuose visi atstovai išsklė Dilių veiklą, kaip sąmoningų lietuvių vaidmenį L.B. gyvenime ir prie savo krašto prisirišimą. Pagaliau žodis buvo duotas inž. Vladui Diliui ir Ponai. Abu išreiškė gilią padėką visiems juos sveikintiems ir apdovanojusiems, ypatinai Dr. Giedrikienė už didžiulį tortą ir New Jersey LB valdybai už šio pagerbimo surengimą.

j. vbs.

Lietuvių Operos vadovybė Chicagoje gruodžio 16 d. Jaunimo Centre pristatė ką tik baigtą spausdinti pilną operos "Gražina" klavirą. Ta proga eilė operai nusipelnusių asmenų buvo apdovanoti tuo vertingu leidiniu. Nuotraukoje valdybos vicepirmininkė Margarita Momkienė įteikia pirmąjį egzempliorių leidinio operos "Gražina" pirmajam mecenatui, Vilties draugijos šimtininkui, Vincui Urbonui, paaukojusiam operos pastatymui 500 dolerių. V.A. Račkausko nuotrauka

DIRVA

1967 METAMS
TIKTAI \$10

Tiems, kurie Dirvos dar neprenumeruoja

Šis pasiūlymas galioja tik iki 1967 m. SAUSIO 31 d. arba: nauja prenumerata už \$10 bus priimama iki 1967 m. sausio 31 d.

Šį lapelį galima panaudoti užsisakant DIRVĄ 1967 METAMS ir atsiunčiant tik \$10, jeigu NAUJAS skaitytojas, arba išrašyti savo draugui ar giminei dovana už \$10, jeigu jie Dirvos neprenumeruoja.

(Dirva eina tris kartus savaitėje, pilna prenumerata metams \$11.)

Panaudokite apačioje esančią atkarpą, išpildykite aiškiai, ir su \$10 skubiai siųskite Dirvai.

DIRVA 6907 Superior Avenue Cleveland, Ohio 44103

NAUJAS DIRVOS PRENUMERATORIUS

DIRVOS ADMINISTRACIJAI, Cleveland, Ohio

Siunčiu \$10 ir prašau siuntinėti Dirvą šiuo adresu:

Pavardė, vardas

Adresas

Miestas Valst. Zip

SANTAROS-ŠVIESOS FEDERACIJA

Maloniai kviečia Jus atsilankyti į tradicinį

1967 NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMĄ,

gruodžio 31 dieną, Mar Lac House, 104 So. Marion St., Oak Park, Illinois

(3 blokai į šiaurę nuo Madison ir vienas į rytus nuo Harlem)

Pietūs su šampanu prabangioje, erdvioje salėje, grojant nuotaikingai muzikai.

Nemokamas mašinų pastatymas prie salės.

Staliukai 8-10 žmonių. Užsakomi telefonu: 925-8559 ir 434-6325.